

PEDAGOGISCH BELEID

PEUTERSPEELZALEN

OKTOBER 2020

SPL / SJWB

INHOUD

VOORWOORD	3
Begrippenlijst	3
1. INLEIDING	4
1.1 Visie en doel	4
1.2 Functie peuterspeelzaal	4
2. DE ONTWIKKELING VAN HET KIND CENTRAAL	5
2.1. VEILIG VOELEN	6
2.1.1. Wennen op de groep	6
2.1.2. Omgaan met kinderen	7
2.1.3. Ruimte voor autonomie	7
2.1.4. Structuur bieden en grenzen stellen	8
2.2 KINDEREN UITDAGEN EN STIMULEREN IN HUN ONTWIKKELING	9
2.2.1. Zelfredzaamheid en zelfstandigheid	9
2.2.2. Taalontwikkeling	10
2.2.3. Cognitieve ontwikkeling	11
2.2.4. Rekenontwikkeling	11
2.2.5. Motorische ontwikkeling	12
2.2.6. Creatieve ontwikkeling	12
2.2.7. Buitenspelen	13
2.2.8. Uitstapjes	13
2.2.9. Inrichting binnen en buiten	15
2.3 OMGAAN MET ELKAAR	16
2.4. NORMEN EN WAARDEN	17
2.5. HET KIND IN BEELD	17
2.3.1. Observeren van kinderen	17
2.3.2. Signaleren	18
2.3.3. Zorg	18
2.3.4. Ontwikkelingsvoorsprong	19
2.4.2. Overdragen van gegevens	19
3. STABILITEIT EN MAATWERK	20
3.1. INZET BEROEPSKRACHTEN, VRIJWILLIGERS en stagiaires OP DE GROEPEN en coaching	20
3.2. OPVANG IN TWEE STAMGROEPEN	22
3.3. MENTORSCHAP	22
3.3.1. Ouders koppelen aan mentor	22

3.3.2. Taken van de mentor	23
3.3.3. Periodieke mentor - oudergesprekken	23
3.4 AFNAME EXTRA DAGDELEN	25
4. VVE	25
4.1. VISIE OP VVE	26
4.2. DOELGROEPKINDEREN	26
4.2.1. Begeleiding van doelgroepkinderen.....	26
4.3. AANBOD OP DE GROEP	26
4.3.1. Werken met een VVE programma	27
4.3.2. Ontwikkelingsgericht werken.....	27
4.4. OUDERS BETREKKEN BIJ VVE.....	27
4.4.1. Op de peuterspeelzaal	27
4.4.2. Ouders spelen thuis met hun kind	29
4.5. DOORGAANDE LIJN	29
4.5.1. Overdracht	30
5. OUDERS	30
5.1. Visie op samenwerking met ouders	30
5.2. Doelstellingen.....	30
5.3. Ouders ondersteunen bij opvoedingsvragen	31
5.2. Informeren van ouders	31
5.3. Oudercommissie	32
6. SPECIFIEKE GROEPEN	33
6.1 Peuterspeelklassen (vve).....	33
6.2. locaties die 5 of 5,5 – uur per dag open zijn	33
6.3 Antroposofische locaties	33
7. KWALITEITSBEWAKING	34
7.1. Op het gebied van vve.....	35

VOORWOORD

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Stichting Peuterspeelzalen Leiden (SPL) en Stichting Jeugd en Welzijn Bollenstreek (SJWB). Met dit pedagogisch beleidsplan wil SPL de kwaliteit van de uitvoering van het werk op de peuterspeelzalen ontwikkelen en bewaken.

Dit beleidsplan geeft pedagogisch medewerkers handvatten voor het dagelijks uitvoeren van hun werkzaamheden op de peuterspeelzaal. Tevens informeert SPL met dit beleidsplan ook de gemeente, Raad van Toezicht, de ouders, de GGD en samenwerkingspartners wat betreft visie, uitgangspunten en werkwijze.

In het pedagogisch beleid wordt verwezen naar het stuk 'werkdokument pedagogisch beleid 2017'. Hierin zijn formulieren en achtergrondinformatie opgenomen die pedagogisch medewerkers gebruiken bij hun werk op de groep.

BEGRIPPENLIJST

In dit pedagogisch beleidsplan wordt verstaan onder:

Ouders: ouder(s) en verzorger(s)

Pedagogisch medewerkers: gediplomeerde beroepskrachten

SPL: waar SPL staat wordt ook SJWB bedoeld

1. INLEIDING

Peuterspeelzaalwerk is de kerntaak van de SPL en richt zich op kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Kinderen bezoeken de peuterspeelzaalgroepen twee of meer keer per week. De openingstijden van de peuterspeelzaal zijn opgenomen in het pedagogisch werkplan van de locatie.

SPL is een organisatie die peuterspeelzaalwerk aanbiedt in Leiden en Lisse. In Lisse wordt ook bso aangeboden. Daarnaast is SJWB in Noordwijk onderdeel van SPL. In Noordwijk wordt bso en peuterspeelzaalwerk aangeboden. Voor de bso is er een pedagogisch beleidsplan gericht op deze specifieke werksoort. Hiernaast zijn er een aantal locaties die werken vanuit de antroposofische visie en twee peuterspeelklassen.

1.1 VISIE EN DOEL

Visie

De kracht van SPL is het aanbieden van peuterspeelzaalwerk waarbij alle kinderen welkom en in beeld zijn en gestimuleerd worden in hun ontwikkeling. De taak van SPL is om peuters te ondersteunen bij het maken van een goede start op de basisschool en in de samenleving. Dit doet SPL samen met ouders die de partners zijn in de opvoeding. De pedagogisch medewerkers bieden peuters veiligheid en vertrouwen en stellen hen centraal in hun werkwijze. Vanuit deze basis helpen zij peuters en stimuleren hen om nieuwe dingen te leren door te spelen, alleen of met andere kinderen.

Pedagogisch doel

De peuterspeelzalen van SPL streven naar een voor ouders en peuters vertrouwde en veilige ontwikkelingsgerichte situatie en een verbreding van het opvoedingsmilieu voor peuters. In deze omgeving worden peuters spelenderwijs gestimuleerd om stappen te zetten in hun ontwikkeling tot zelfstandige, sociale en weerbare leden van de samenleving. Daarbij wordt zowel recht gedaan aan de individuele aanleg en mogelijkheden van de peuter als aan het samenzijn in de groep. Waar nodig ondersteunen de pedagogisch medewerkers ouders bij de opvoeding en proberen zij de overgang naar de basisschool te vergemakkelijken. Bij SPL staat het bieden van optimale ontwikkelingskansen centraal. Spel is een essentieel instrument. Peuterspeelzalen hebben een belangrijke taak in het vroegtijdig signaleren van ontwikkelingsachterstanden en ontwikkelingsvoorsprong. De pedagogisch medewerkers krijgen hierbij ondersteuning van de teamleiders, de pedagogisch coach, de zorgcoach, de ambassadeurs voor peuters met een ontwikkelingsvoorsprong, de logopedist en /of andere externe organisaties.

1.2 FUNCTIE PEUTERSPEELZAAL

De peuterspeelzaal is een basisvoorziening. Dat wil zeggen dat alle peuters hiervan gebruik kunnen maken. De peuterspeelzaal is laagdrempelig, toegankelijk voor alle inkomensgroepen en liggen goed verspreid over de wijken en gemeenten waar SPL actief is. Peuters bezoeken de peuterspeelzaal minimaal 2 tot maximaal 5 dagdelen per week.

De peuterspeelzaal biedt peuters de gelegenheid leeftijdsgenoten te ontmoeten en spelenderwijs diverse vaardigheden op te doen.

Ook voor ouders is de peuterspeelzaal een belangrijke ontmoetingsplaats. Zij krijgen de gelegenheid om met andere ouders in contact te komen. Peuterspeelzalen blijken in de praktijk voor ouders een belangrijke, laagdrempelige buurtvoorziening te zijn en een plek waar zij hun (sociale) netwerk uitbreiden. De peuterspeelzaal is voor veel ouders de eerste langdurige relatie die ze met een maatschappelijke organisatie aangaan. De peuterspeelzaal brengt mensen met verschillende achtergronden in contact met elkaar.

Zichtbaar in de wijk

SPL vindt het belangrijk om zichtbaar te zijn in de wijken, om zo een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid in de wijken. Om zichtbaar te zijn in de wijk is een medewerker van SPL aanwezig bij netwerken in de wijk en zijn er contacten met scholen, het CJG-JGT, het sociaal wijkteam en andere partners.

2. DE ONTWIKKELING VAN HET KIND CENTRAAL

Op de peuterspeelzalen van SPL wordt een aanbod gedaan dat aansluit bij de vier pedagogische basisdoelen van professor Riksen-Walraven. De vier pedagogische basisdoelen worden in de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang omschreven.

In het kader van het bieden van verantwoord peuterspeelzaalwerk, draagt SPL er zorg voor dat, rekening houdend met de ontwikkelingsfase waarin kinderen zich bevinden:

- A. op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
- B. kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;
- C. kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden, en
- D. kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

De vier pedagogische basisdoelen vormen samen met onze visie op het werken met kinderen van 2 tot 4 jaar, de uitgangspunten van het pedagogisch beleid. In de volgende paragrafen worden de vier pedagogische basisdoelen nader uitgewerkt.

2.1. VEILIG VOELEN

Het is belangrijk dat kinderen zich veilig en welkom voelen in de groep. Een kind dat zich veilig voelt gaat spelen, zal nieuwe dingen leren en zich ontwikkelen. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat kinderen – en hun ouders - zich veilig en welkom voelen.

Om ervoor te zorgen dat kinderen zich veilig voelen zijn er duidelijke afspraken gemaakt over het wennen op de groep.

2.1.1. WENNEN OP DE GROEP

Een goede start maken op de peuterspeelzaal is daarom belangrijk, voor kind en ouder(s). Kind en ouders(s) moeten wennen aan een nieuwe situatie. Voor veel kinderen is de speelzaal de eerste plek waar het zal zijn zonder ouder of andere vertrouwde verzorger. Voor de ouder kan het ook moeilijk zijn om de jonge peuter achter te laten op de peuterspeelzaal.

Het uitgangspunt van ons wenbeleid is dat SPL het belangrijk vindt dat kind en ouder zich welkom voelen op de peuterspeelzaal en dat een kind op een voor hem/haar veilige manier went aan de peuterspeelzaal. Een ontspannen relatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers helpt het kind om de overgang van thuis naar de peuterspeelzaal zo prettig mogelijk te laten verlopen.

Daarom wordt vanaf de eerste kennismaking gewerkt aan een goede samenwerking tussen ouders en de pedagogisch medewerkers. Ouders en pedagogisch medewerkers zijn namelijk partner in de opvoeding.

Het wennen van nieuwe kinderen heeft effect op de andere kinderen in de groep. Hier wordt rekening mee gehouden bij het maken van wenaafspraken. Het uitgangspunt is dat er 1 kind per dagdeel komt wennen op de groep (per week mogen er maximaal 2 kinderen geplaatst worden).

Intakegesprek

In de maand voor de plaatsingsdatum op de peuterspeelzaal vindt er een intakegesprek plaats. In dit gesprek worden wederzijdse verwachtingen uitgesproken over o.a. het wennen op de groep en zal de pedagogisch medewerker informatie geven over de peuterspeelzaal. Daarnaast is er gelegenheid voor ouders om de pedagogisch medewerkers te informeren over hun kind. Tijdens het intakegesprek worden de ouders kort op de hoogte gebracht van de oudercommissie.

De pedagogisch medewerker deelt hierbij de informatiefolder over de oudercommissie uit.

Wennen met ouder

Na het intakegesprek en voor de plaatsingsdatum worden ouder en kind uitgenodigd 1 of 2 keer een dagdeel (minimaal 1 ½ uur) mee te draaien op te groep. Ouder en kind kunnen zo wennen aan de nieuwe omgeving en hoe het er aan toe gaat op de peuterspeelzaal. De overgang van thuis naar speelzaal wordt langzaam opgebouwd. Daarnaast krijgen ouders en kinderen de tijd om een relatie op te bouwen met de pedagogisch medewerkers.

Wennen zonder ouder

Na deze dagdelen evalueert de pedagogisch medewerker samen met de ouder het wennen en worden afspraken gemaakt over het wennen vanaf de plaatsingsdatum, wanneer het kind alleen komt.

Er worden individuele afspraken gemaakt die passen bij de ouder en het kind. Het kan zijn dat de ochtend moet worden opgebouwd, daarbij is het streven om binnen maximaal 4 weken het gehele dagdeel te hebben opgebouwd.

Om de ouder gerust te stellen is het uiteraard altijd mogelijk om te bellen en te vragen hoe het gaat.

Tijdens de wenperiode mag het nieuwe kind iets vertrouwds meenemen van huis, dit kan bijvoorbeeld een favoriet speelgoed zijn of een knuffel.

Ook wordt er eventueel een fopspeen toegestaan als hiermee het kind gerust gesteld kan worden. De pedagogisch medewerker bouwt – de grenzen van het kind goed in de gaten houdend – deze uitzonderingen snel af.

Ook spreekt de pedagogisch medewerker met de ouders af hoe ze afscheid nemen van hun kind. De ouder kan bijvoorbeeld zeggen dat hij/zij gaat werken en geeft het kind een knuffel en kus. De pedagogisch medewerker legt aan ouders uit dat het belangrijk is om afscheid te nemen van hun kind. Met ouders wordt afgesproken dat het moment van afscheid nemen, het beste kort, duidelijk en steeds op dezelfde manier gebeurt. Een weifelende ouder brengt het kind in verwarring.

Na 3 maanden volgt de eerste observatie van het kind en een wengesprek met de ouder. Hierin wordt kort besproken hoe het gaat met het kind op de groep. Er is ook ruimte voor inbreng en vragen van ouders.

Spoedplaatsing

Het kan voorkomen dat kinderen op verzoek van de teamleider op korte termijn geplaatst worden. Ook dan moet het intakegesprek en het minimaal 1 keer wennen met de ouder, voor de plaatsingsdatum plaatsvinden.

2.1.2. OMGAAN MET KINDEREN

Het kind staat centraal bij SPL. Ieder kind is anders en krijgt de mogelijkheid om zichzelf te zijn, met een eigen mening, met voorkeuren en ideeën. De ruimte krijgen om jezelf te mogen zijn is belangrijk, dit draagt eraan bij dat peuters zich veilig voelen op de groep en dat ze vertrouwen krijgen in zichzelf. Respect voor de eigenheid van kinderen is een uitgangspunt van waaruit de pedagogisch medewerkers werken.

Pedagogisch medewerkers luisteren naar kinderen, praten met kinderen en communiceren non-verbaal met kinderen. Zij sluiten aan bij waar een kind over praat, waar een kind mee bezig is en bij de emoties van een kind. Kinderen weten zo dat ze echt gezien en gehoord worden. Dit is voorwaarde voor kinderen om zich veilig te kunnen voelen. Pedagogisch medewerkers observeren wat kinderen doen en sluiten met taal aan bij wat een kind doet. Ze benoemen bijvoorbeeld wat een kind aan het doen is of stellen vragen aan een kind zoals; ‘Ben je verdrietig? Of ‘Wil je met de auto’s spelen?’ Ze laten zo aan de peuter weten dat hij gezien en gehoord wordt.

Pedagogisch medewerkers besteden aandacht aan de emoties van kinderen. Dit doen zij door ruimte te geven voor die emoties; een peuter mag boos of verdrietig zijn. Het is belangrijk dat de emotie wordt benoemd, zodat het voor kinderen duidelijk wordt welke emotie ze voelen en dat deze gevoelens er mogen zijn (“wat heb jij een verdriet” of “ik zie dat jij boos bent”).

Pedagogisch medewerkers nemen de tijd om de kinderen goed te leren kennen en accepteren de eigenschappen die bij het kind horen. Soms hebben peuters wat langer de tijd nodig om de kat uit de boom te kijken, daar krijgen ze dan ook de ruimte voor.

2.1.3. RUIMTE VOOR AUTONOMIE

Door het kind te zien als individu met eigen mogelijkheden en ideeën en het kind ook zo te benaderen, laten pedagogisch medewerkers zien dat zij vertrouwen hebben in de peuter. Dit doen ze door de kinderen positief te benaderen, door complimenten te geven en door in gesprek te gaan met kinderen over hun ideeën. Dit is belangrijk voor het ontwikkelen van het zelfvertrouwen van kinderen. Ze moeten voelen dat ze er mogen zijn en dat het goed is hoe ze zijn.

De pedagogisch medewerkers stimuleren en activeren peuters in het onderzoeken van hun eigen mogelijkheden. De groepsruimte is zo ingericht dat kinderen de ruimte krijgen om hun eigen mogelijkheden te ontdekken en op een manier te spelen die bij hen past (alleen, materiaal op een andere manier gebruiken dan de bedoeling is, etc.). Kinderen kunnen zelf kiezen waar ze mee willen spelen of wat ze willen doen. Er is altijd materiaal in de groepen dat de verschillende kinderen uitdaagt tot onderzoeken. Er is ruimte voor kinderen om ideeën in te brengen.

2.1.4. STRUCTUUR BIEDEN EN GRENZEN STELLEN

Structuur bieden

Een vaste dagindeling en duidelijke regels en rituelen op de groep bieden kinderen houvast en duidelijkheid. Dit draagt eraan bij dat een kind zich snel veilig zal voelen. De dagindeling wordt voor kinderen duidelijk door het gebruik van liedjes andere rituelen en dagritme kaarten die horen bij de momenten van de dag.

Daarnaast wordt structuur aan kinderen door hen te koppelen aan een vaste pedagogisch medewerker op de groep: de mentor. Deze mentor volgt de ontwikkeling van het kind investeert in het goed leren kennen van het kind. Hierdoor kan de mentor inspelen op de behoeftes van het kind en het de structuur en de ruimte bieden die het kind nodig heeft.

Onze groepsruimtes zijn overzichtelijk en gestructureerd ingericht. Er zijn duidelijke hoeken en spelmaterialen worden op een overzichtelijke manier aangeboden, zodat kinderen weten waar ze iets kunnen vinden. Een overzichtelijke ruimte met hoeken biedt kinderen rust, overzicht en zorgt ervoor dat kinderen zich veilig voelen in de ruimte.

Grenzen stellen

Peuters krijgen vertrouwen in hun eigen mogelijkheden wanneer ze ervaren dat ze met bepaald gedrag ruzies op kunnen lossen of van een onveilige situatie een veilige weten te maken. Als er te snel ingegrepen wordt of moeilijke situaties voorkomen worden, missen de peuters de mogelijkheid om te ervaren dat hun eigen gedrag invloed heeft op een situatie. Pedagogisch medewerkers ondersteunen de kinderen waar nodig bij het leren oplossen van conflicten.

De peuters worden op een positieve en speelse manier gecorrigeerd. Bij het onjuist gebruiken van de taal wordt er niet 'nee' of 'dat is niet goed' gezegd, maar wordt het woord of de zin op juiste wijze herhaald. Een voorbeeld: Een kind zegt 'Die meisje'. De pedagogisch medewerker zegt: 'Welk meisje bedoel je, dat meisje daar?'

Als een peuter ongewenst gedrag laat zien, bijvoorbeeld door speelgoed af te pakken, door te slaan of te schoppen, is het de taak van de pedagogisch medewerkers om in te grijpen. Daarnaast is het belangrijk dat er in begrijpelijke taal uitgelegd wordt wat een kind heeft gedaan. De pedagogisch medewerker legt geduldig uit wat de gevolgen van het gedrag kan zijn.

Als kinderen onacceptabel gedrag vertonen nadat ze aangesproken zijn, kan de peuter een korte time out krijgen. De emoties kunnen dan weer tot bedaren komen en na een kort gesprekje met de pedagogisch medewerker kan het kind weer verder spelen. Peuters overzien de consequenties van bepaald gedrag namelijk niet altijd. Zij zijn nog niet in staat om causale verbanden te leggen.

Peuters worden altijd aangesproken op hun gedrag en niet op hun persoon. Bijvoorbeeld: "Ik zie dat je met speelgoed gooit, dat mag niet" (= benoemen van het gedrag) in plaats van: "Je bent stout."

Negatief gedrag wordt zoveel mogelijk genegeerd, mits het geen gevaar oplevert voor de peuter of de omgeving.

2.2 KINDEREN UITDAGEN EN STIMULEREN IN HUN ONTWIKKELING

Pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd om steeds een stapje verder te zetten in hun ontwikkeling. Bij het bieden van deze uitdaging sluiten de medewerkers aan bij de ontwikkeling van de kinderen. De medewerkers hebben een goed beeld van de ontwikkeling van de kinderen doordat er gewerkt wordt met een observatie systeem (zie 2.3.1.).

Pedagogisch medewerkers stimuleren de ontwikkeling van de kinderen op verschillende gebieden, zoals taal, motoriek, cognitie, creativiteit en muzikaliteit. Dit gebeurt steeds spelenderwijs door:

- een groepsruimte zo in te richten dat deze voldoende uitdaging biedt aan alle kinderen;
- het aanbieden van spelmateriaal;
- het aanbieden van gerichte activiteiten;
- het spelen met kinderen; en,
- interactie met de kinderen.

Er worden activiteiten gedaan met de hele groep kinderen, een kleine groep kinderen en met individuele kinderen.

Tijdens het vrij spelen zorgen pedagogisch medewerkers ervoor dat zij meer gaan zitten en niet allebei rondlopen. Onderzoek van E. Singer heeft uitgewezen dat dit een positief effect heeft op spel. Kinderen spelen rustiger en meer geconcentreerd en er is meer verdieping in spel. Eén pedagogisch medewerker gaat (zoveel mogelijk) op een centrale plek in de ruimte zitten. Deze medewerker observeert de kinderen en laat de kinderen zien dat ze nabij is. Dit geeft kinderen een vertrouwen en een veilig gevoel.

Op de VVE groepen wordt gewerkt met weekplanningen en wordt een doelgericht aanbod gedaan vanuit de observatie die gedaan zijn (zie 4.3.2.).

Het aanbieden van uitdagende spelvormen, activiteiten en speelgoed stimuleert de persoonlijke ontwikkeling van kinderen. Met persoonlijke competenties wordt bedoeld op brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Deze competenties stellen een kind in staat om allerlei typen problemen aan te pakken en zich aan te passen aan veranderende omstandigheden. Hierbij komen zelfvertrouwen en voor zichzelf zinvol bezig zijn om de hoek kijken.

2.2.1. ZELFREDZAAMHEID EN ZELFSTANDIGHEID

Op de peuterspeelzalen nemen de pedagogisch medewerkers de tijd en ruimte om peuters in hun eigen tempo en op hun eigen niveau te stimuleren om steeds zelfstandiger te worden. Ze observeren de kinderen terwijl ze spelen. Zij doen zo nodig aan de peuters voor wat de bedoeling is en geven aanwijzingen. Ook zij stimuleren zij de peuters om elkaar te helpen, zoals bij het dichtmaken van hun jas en het aangeven van speelgoed. Het is belangrijk dat de peuters gestimuleerd worden om steeds opnieuw te proberen om iets zelf te doen.

Pedagogisch medewerkers stimuleren peuters ook in hun groei naar zelfstandigheid door het geven van complimentjes wanneer een peuter probeert iets zelf te doen. Dit is goed voor het zelfvertrouwen van de peuter en vergroot het plezier in het zelfstandiger worden.

2.2.2. TAALONTWIKKELING

Door taal en communicatie krijgen kinderen grip op de wereld om hen heen. Door taal kunnen ze vertellen wat ze voelen, verwoorden wat ze zien en doen en contact maken met andere kinderen en pedagogisch medewerkers. Het stimuleren van de taalontwikkeling en het leren communiceren met anderen is daarom een belangrijk onderdeel van het aanbod op de peuterspeelzaal.

Een goede taalontwikkeling en het kunnen spreken of leren spreken van de Nederlandse taal is belangrijk voor peuters die met vier jaar instromen in het basisonderwijs. Een achterstand in de Nederlandse taalontwikkeling is voor kinderen moeilijk in te lopen op de basisschool. De voertaal op de peuterspeelzalen is vanzelfsprekend Nederlands.

Uitzondering hierop is het spreken van de eigen taal met het kind in situaties waarin het voor een kind beter is om de eigen taal te horen. Dit kan zijn wanneer het kind aan het wennen is op de groep en dit moeilijk vindt of wanneer het gevallen is of om andere reden verdrietig is. Het spreken van de eigen taal biedt op dergelijke momenten veiligheid voor een kind.

Pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de belangrijke rol die ze hebben bij de taalontwikkeling van de kinderen en weten hoe ze de taalontwikkeling van kinderen kunnen stimuleren. Zij sluiten met hun taalgebruik aan bij het niveau van de taalontwikkeling van de kinderen en proberen kinderen op hun niveau uit te dagen tot het gebruik van taal. Kinderen leren op de groep onder meer om hun beurt te nemen en te krijgen, te luisteren naar een verhaal, vertellen hoe ze zich voelen en maken kennis met geschreven taal.

Pedagogisch medewerkers observeren de kinderen tijdens het vrij spelen en de overgangsmomenten en sluiten met taal aan bij wat de kinderen doen. Dit kan bestaan uit; benoemen wat een kind doet, aansluiten bij wat een kind doet, door een opmerking te maken of een vraag te stellen. Welke vraag er gesteld wordt hangt af van het taalniveau van het kind. Pedagogisch medewerkers zijn continu actief bezig met taalstimulering door te praten met kinderen, door te benoemen wat kinderen doen, door vragen te stellen aan kinderen en door liedjes te zingen.

Door te werken met projecten komen er iedere keer weer nieuwe woorden aan bod in de activiteiten en spelmaterialen die kinderen aangeboden krijgen. De inrichting van de groepen en de spelmaterialen die worden aangeboden nodigen steeds uit tot taal. In de groep hangen op kind hoogte foto's die betrekking hebben op het project waarmee gewerkt wordt. Deze foto's dagen uit tot gesprek over het onderwerp dat op de groep centraal staat. Er zijn in iedere groep boeken aanwezig die gaan over het project voor de jongste en de oudste peuters.

Ouders leren hoe belangrijk het gebruiken van taal is, doordat ze betrokken worden bij de activiteiten op de peuterspeelzaal en door de ouderbrieven die ze meekrijgen. In de ouderbrieven staan tips over de activiteiten die ze met hun kinderen kunnen doen. In deze ouderbrief staan tips voor boeken opgenomen. Pedagogisch medewerkers geven indien nodig adviezen aan de ouders over het belang van het spreken van hun eigen taal met hun kind. Ze verwijzen ouders indien nodig door naar andere instanties die hierover advies kunnen geven aan ouders.

Tijdens de Nationale Voorleesdagen wordt het belang van voorlezen onder de aandacht gebracht bij ouders. Op de groep worden ouders uitgenodigd om een boek te lezen samen met hun kind.

Voorlezen

Op de peuterspeelzalen wordt veel voorgelezen en er zijn op alle groepen altijd boeken aanwezig die kinderen zelf kunnen lezen in een leeshoek. Bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen op verschillende gebieden neemt het voorlezen een belangrijk plek in.

Het regelmatig voorlezen in een grote of kleinere groep biedt kinderen houvast en een rustpunt tijdens een ochtend op de groep. Dit biedt kinderen veiligheid.

Regelmatig voorlezen stimuleert de taalontwikkeling van peuters. Ze leren nieuwe woorden, horen verhalen die ze niet kennen en maken kennis met boeken en letters. Door het herhaald voorlezen van een boek wordt de woordenschat van kinderen vergroot. De kinderen praten tijdens en na het voorlezen met de pedagogisch medewerker en andere kinderen over het boek. Dit is goed voor de sociale ontwikkeling van de kinderen. Het voorlezen leert kinderen verder om zich in te leven in situaties van anderen. Dit draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van de kinderen. Doordat kinderen in de verhalen allerlei situaties 'beleven' vindt er ook een overdracht van waarden en normen plaats.

Tijdens het voorlezen worden regelmatig attributen gebruikt, zodat kinderen de woorden en het verhaal beter gaan begrijpen. Regelmatig worden boeken interactief voorgelezen. Dit zorgt ervoor dat de woordenschat van de kinderen nog meer wordt vergroot. Er wordt ook gebruik gemaakt van digitale prentenboeken, waarbij beelden de taal van het boek ondersteunen. Voorlezen op de peuterspeelzaal is een belangrijk onderdeel van het aanbod en draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen op verschillende gebieden. Maar voorlezen is en blijft voor kinderen en pedagogisch medewerkers vooral een gezellige, verrassende, feestelijke activiteit.

Een aantal locaties binnen SPL is BoekStart locatie. BoekStart is een leesbevorderingsprogramma met aandacht voor interactief voorlezen, deskundigheid van de medewerkers op de groep, de leesomgeving, de collectie en ouderbetrokkenheid.

De BoekStart locaties werken actief aan de leesbevordering op de groep en stimuleren ouders om hun kinderen voor te lezen en lid te worden van de bibliotheek.

2.2.3. COGNITIEVE ONTWIKKELING

Jonge kinderen zijn nieuwsgierig. Ze willen de wereld om hen heen ontdekken en snappen, zoals de andere kinderen, de materialen en de natuur. Door te spelen en ontdekken leren peuters iedere dag nieuwe dingen. De peuter leert ook door het nadoen van de dingen die het om zich heen ziet. Pedagogisch medewerkers bespreken dagelijkse gebeurtenissen met peuters, zodat er ordening ontstaat binnen de wereld van de peuter. Zij leggen dingen uit, benoemen dingen en nodigen peuters uit om dingen zelf te verwoorden.

Nieuwe ontwikkelingsmaterialen worden door pedagogisch medewerkers actief aangeboden aan de kinderen. De medewerker laat zien wat er gedaan kan worden met het materiaal, speelt er samen met de kinderen mee en stelt er denkvragen bij. Uit onderzoek blijkt dat kinderen na een dergelijk voorbeeld meer onderzoekend spelen met materiaal.

Voor het stimuleren van de cognitieve ontwikkeling is het belangrijk dat pedagogisch medewerkers veel benoemen en denkvragen stellen aan kinderen: Wat is dat? Wie is groter? Heb jij meer of minder blokken? Wat gebeurt er als....Hoe zou je...? Het is belangrijk dat kinderen worden uitgedaagd om zelf te zoeken naar oplossingen voor de problemen die ze tegenkomen.

2.2.4. REKENONTWIKKELING

Tellen, sorteren en kleuren herkennen; dit gebeurt dagelijks op de peuterspeelzaal en heeft te maken met voorbereidende rekenontwikkeling. De rekenontwikkeling wordt gestimuleerd door de groep in te richten met uitdagende spelmaterialen die kinderen kansen biedt om spelenderwijs te kunnen onderzoeken, experimenteren en al doende te leren om problemen op te lossen. Het gaat om materialen die onder meer uitdagen tot; sorteren, meten, vergelijken, tellen, ordenen en bouwen. Het spelenderwijs bezig zijn met de rekenontwikkeling wordt gekoppeld aan een project. Een project biedt de kinderen een context waarin ze ervaringen op kunnen doen op het gebied van rekenen. Rekenontwikkeling bij peuters wordt gestimuleerd doordat een pedagogisch medewerker activiteiten en materialen aanbiedt op dit gebied, maar vooral doordat de pedagogisch medewerker inspeelt op dagelijkse gebeurtenissen en aansluit bij spel. Door de begeleiding van de pedagogisch medewerkers wordt het spel van kinderen verdiept en ontdekken kinderen nog meer nieuwe dingen.

2.2.5. MOTORISCHE ONTWIKKELING

Voor peuters is het belangrijk om te bewegen. Ze leren hierdoor te vertrouwen op hun lichaam en hun eigen mogelijkheden. Kinderen hebben van nature behoefte om hun grenzen te ontdekken en te verleggen. De pedagogisch medewerkers moedigen de kinderen aan om nieuwe dingen te proberen en begeleiden de kinderen hierbij. Hierbij wordt aangesloten bij de mogelijkheden, wensen en gevoelens van het kind. Door het verleggen van de eigen grenzen krijgt het kind meer grip op wat het kan en daardoor meer zelfvertrouwen in zichzelf.

Op het gebied van de motorische ontwikkeling zijn grote verschillen in hoe een kind zich ontwikkelt. Het ene kind van 3 jaar fietst zo weg; een ander kind wil niets liever dan iedere dag schilderen. Pedagogisch medewerkers sluiten aan bij deze verschillen, maar proberen ook om de kinderen uit te dagen in hun motorische ontwikkeling.

Plezier in bewegen staat bij peuters voorop! Het gaat bij bewegen niet om leren, maar om ervaren, ontdekken en plezier hebben in wat je doet.

De lichamelijke of motorische ontwikkeling is onder te verdelen in grove motoriek (lopen, klimmen, springen) en fijne motoriek (pakken, vasthouden, bouwen). Beide ontwikkelingen zijn belangrijk voor het goed functioneren van het lichaam. SPL biedt de peuters, afhankelijk van de motoriek, verschillende soorten materialen en activiteiten aan. Om de lichamelijke ontwikkeling te stimuleren krijgen de peuters de ruimte om binnen én buiten bezig te zijn met bewegen. Zo worden balspellen gespeeld om het evenwicht en de algemene coördinatie van het lichaam te ontwikkelen.

Binnen worden beweegactiviteiten aangeboden, zoals bewegen op liedjes in de kring, bewegen op muziek, kinderen zelf laten klimmen op het verschoonmeubel en kinderen zelf laten op- en afruimen. Onder het stimuleren van de motorische ontwikkeling valt ook kinderen met hun zintuigen ervaringen op laten doen. Vooral voor de jonge peuters is het belangrijk om te leren door te ervaren, door te voelen, ruiken, horen en zien. De fijne motoriek ontwikkelen kinderen onder andere door te experimenteren met materialen zoals zand, klei, vingerverf en (stoep)krijt en potloden. Buiten spelen kinderen vooral vrij met de materialen die daar zijn, bijvoorbeeld fietsen, steppen, karren, bezems en ballen.

2.2.6. CREATIEVE ONTWIKKELING

Bij het creatief bezig zijn staat het plezier en het ontdekken en ervaren centraal. Door te experimenteren en te ontdekken wat je kunt doen met materialen ontwikkelen kinderen zelfvertrouwen en leren om te genieten van de mooie dingen die ze maken.

Op de groepen worden verschillende materialen aangeboden waarmee de kinderen mee aan de slag kunnen gaan, zoals krijt, verf, verschillende rollers en kwasten, verschillende soorten papier, klei, takjes en steentjes, zand, stoffen, bladeren en hout. Er wordt gezorgd voor een gevarieerd en afwisselend aanbod in materialen waarmee de kinderen kunnen experimenteren.

De pedagogisch medewerkers observeren de kinderen wanneer ze bezig zijn met materialen. Ze praten met de kinderen over wat ze aan het doen zijn en voegen eventueel dingen toe waardoor het kind geprikkeld wordt om iets anders aan te pakken. Pedagogisch medewerkers proberen ook kinderen die het spannend vinden te betrekken bij het creatief bezig zijn, maar of kinderen iets willen doen met de materialen is altijd een vrije keuze.

Er wordt binnen ieder project iets gemaakt door de kinderen wat aansluit bij het project, bijvoorbeeld het schilderen van een bloem na het bekijken van bloemen, het kleien van een nestje met takjes en veren na het bekijken van een vogelnestje of het mengen van twee kleuren verf met vingers op een blad bij het thema kunst.

Muzikale ontwikkeling

Muziek is een ontspannende, feestelijke en gezellige manier om peuters uit te dagen mee te doen met een activiteit. Door met een groep peuters muziek te maken wordt ook het ritmegevoel versterkt. Muziek is tevens een uitstekend middel om thema's als verschillende culturen in de samenleving te behandelen. Verder wordt de taalontwikkeling gestimuleerd door versjes en liedjes te gebruiken ter ondersteuning van terugkomende activiteiten. Peuters onthouden makkelijker als er versjes en liedjes worden gebruikt.

2.2.7. BUITENSPELEN

BuitenspeLEN is een belangrijk onderdeel van het programma dat SPL aanbiedt. Op de peuterspeelzalen wordt iedere dag buiten gespeeld. Tijdens het buitenspeLEN kunnen kinderen hun energie kwijt en zich verwonderen aan de omgeving. Als het regent wordt er uitgeweken naar een andere ruimte zoals een gymzaal of de gang van de locatie. Wanneer dit niet mogelijk is worden er beweegactiviteiten in de groepsruimte gedaan. Buiten kunnen kinderen onder meer: rennen, fietsen, spelen met zand, stoepkrijten en ballen. Buiten spelen de kinderen vrij met de materialen die aangeboden worden.

De pedagogisch medewerkers bieden buiten gerichte activiteiten aan en zorgen ervoor dat het buiten spelen voor kinderen voldoende uitdagingen biedt. Dit kan bestaan uit het aanbieden van nieuwe materialen, tot het aansluiten op het spel van de kinderen. Tijdens het thema 'verkeer' tekenen pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld met stoepkrijt een zebrapad op de tegels. Op deze wijze wordt er een nieuw element ingebracht bij het spel van de kinderen.

Kinderen worden buiten uitgedaagd om de wereld om hen heen te ontdekken. Kinderen ontdekken door te doen en te ervaren. Zij komen buiten in contact met de natuur zoals zand, bladeren, gras en slakken en andere diertjes. Kinderen komen tijdens het buiten spelen in aanraking met de seizoenen en het weer. Ze voelen de wind, de zon, de sneeuw, en zien de bloesems en lopen door de herfstbladeren. Pedagogisch medewerkers spelen in op deze ervaringen met de activiteiten die ze buiten aanbieden.

2.2.8. UITSTAPJES

Peuters leren veel van echte ervaringen, van de dingen in het echt zien. Bij peuters is het belangrijk om dichtbij hun leefwereld te starten. Het bekijken van een echt huis, de deur van een huis en het raam is voor een peuter beter te begrijpen dan het lezen van een boek over een huis, of het bekijken van een poppenhuis. Het doen van een uitstapje in de omgeving van de peuterspeelzaal is daarom een waardevolle aanvulling op het programma op de peuterspeelzaal zelf. Alle groepen doen daarom regelmatig uitstapjes.

Er is sprake van een uitstapje wanneer de groep buiten de groepsruimte een activiteit gaat uitvoeren. Voorbeelden hiervan zijn een bezoek aan de bibliotheek, speel-o-theek, kinderboerderij of speeltuin. Het posten van een brief of een bezoek aan de basisschool kan ook een uitstapje zijn, bijvoorbeeld als er samen met de kleuters een activiteit uitgevoerd wordt (denk aan het vieren van Sinterklaas en Pasen). Je kunt met een uitstapje ook het schooljaar afsluiten.

Bij uitstapjes verder uit de buurt van de peuterspeelzaal, naar het bos of de kinderboerderij, worden ouders betrokken. Vanuit de visie op ouderbetrokkenheid is het belangrijk dat ouders meegaan met zo'n uitstapje. Het meegaan met een uitstapje biedt ouders weer extra momenten voor uitwisseling van informatie over de ontwikkeling van de peuter, uitwisseling tussen ouders onderling en met de pedagogisch medewerkers.

Rol ouders bij uitstapjes

Tijdens het intakegesprek wordt er toestemming aan ouder/verzorger (hierna aangeduid met 'ouder') gevraagd voor uitstapjes. Minimaal twee keer per jaar wordt er een uitstapje georganiseerd in het kader van de ouderbetrokkenheid. Hierbij worden alle ouders gestimuleerd mee te gaan. Tijdens het intakegesprek worden de ouders hierover geïnformeerd. Deze uitstapjes worden minimaal één maand van te voren aangekondigd en hebben het doel om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Om alle kinderen de kans te geven om mee te gaan, en om de grootte van de groep te beperken, worden (indien nodig) de uitjes op meerdere dagdelen ingepland.

Pedagogisch medewerker kind ratio

De wettelijke norm voor de pedagogisch medewerker- kind ratio is 1 op 8. SPL heeft ervoor gekozen om per soort uitstapje de pedagogisch medewerker – kind ratio vast te stellen (zie 1.1 t/m 1.3). Hierbij wordt rekening gehouden met de risicofactoren van de reis naar het uitstapje en het uitstapje zelf. Uiteraard is het wenselijk dat er altijd extra handen en ogen beschikbaar zijn tijdens uitjes. Daarom zijn ouders/verzorgers welkom bij de uitstapjes.

Om de veiligheid van de kinderen optimaal te kunnen realiseren, werkt SPL op alle locaties volgens het vier-ogen principe. Er zijn op de peuterspeelzalen altijd twee pedagogisch medewerkers op de groep aanwezig vanwege pedagogisch medewerker - kind ratio (groepen van 16). Ook bij uitstapjes wordt het vier-ogen principe gehanteerd. Bij uitstapjes kan het voorkomen dat – i.v.m. een laag kinderaantal – er één pedagogisch medewerker mee gaat met een uitstapje (bijvoorbeeld bij uitstapjes in het pand/gebouw risico laag tot gemiddeld). Deze locaties zijn vaak voorzien van veel glas en zijn in basisscholen gevestigd. Ook is er een 'opendeurbeleid'. Dat wil zeggen, de deur van de ruimte kan weliswaar gesloten zijn, maar er mag en kan elk moment een ouder of collega binnenlopen.

Uitstapjes in het pand/gebouw risico laag tot gemiddeld: 1 op 8.

Bij uitstapjes binnen het pand volstaat de ratio 1 op 8. Twee kinderen houden elkaars hand vast. Bij aanwezigheid van twee pedagogisch medewerkers loopt één pedagogisch medewerker voorop en één pedagogisch medewerker sluit de groep. Er kan eventueel een loopkoord gebruikt worden. De pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk.

Uitstapjes in de directe omgeving van het pand risico laag tot gemiddeld: 1 op 8

Denk hierbij aan kleine en spontane uitstapjes, zoals het bezoeken van een winkel in het kader van thema "Eten en Drinken" of het posten van een brief. De pedagogisch medewerker – kind ratio is in deze gevallen 1 op 8. Het gebruik van veiligheidshesjes voor pedagogisch medewerkers en kinderen is verplicht. Ook het gebruik van een loopkoord is bij uitstapjes buiten de locatie verplicht. De pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk.

Uitstapjes risico gemiddeld tot hoog: 1 op 1

Het gaat hier om uitstapjes in het kader van de ouderbetrokkenheid. De pedagogisch medewerker – kind ratio wordt aangevuld met ouders/verzorgers. Te denken valt aan uitstapjes naar de speeltuin, kinderboerderij of uitstapjes waar er gereisd wordt met openbaar vervoer. Er wordt aangeraden om af te spreken op de locatie. De ouder gaat met zijn/haar kind naar de locatie van het uitstapje en is bij het uitstapje aanwezig. Ouders zijn verantwoordelijk voor hun eigen kind. Het aantal ouders dat meegaat met het uitstapje moet minimaal één week voor het uitstapje bekend zijn, zodat bepaald kan worden of het uitstapje door kan gaan. Het gebruik van veiligheidshesjes is voor pedagogisch medewerkers en kinderen verplicht.

2.2.9. INRICHTING BINNEN EN BUITEN

Binnen

Onze peuterspeelzalen bieden kinderen een uitdagende speelleeromgeving die aansluit bij de leeftijd, de belevingswereld en de behoeftes van de kinderen. De groepsruimtes zijn ingericht volgens de veiligheidsnormen die gelden voor voorschoolse locaties. De groepsruimtes beschikken over ten minste 3,5 m² per aanwezig kind.

De groepsruimtes zijn sfeervol en veilig ingericht, maar ook gestructureerd en overzichtelijk. Onze groepsruimtes zijn zo ingericht dat kinderen zich veilig voelen in de groep. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de spelmaterialen in de groepsruimte een eigen plek hebben en op een overzichtelijke manier worden aangeboden, zodat kinderen weten waar ze iets kunnen vinden. Een vaste plek van spelmaterialen draagt bij aan het bieden van een vertrouwde en veilige omgeving. Kinderen mogen zelf kiezen waar ze mee kunnen spelen, de materialen liggen in open 'kieskasten' en lades waaruit ze hun speelgoed zelf kunnen pakken. Met het aanbod van spelmateriaal in open kieskasten en lades wordt rekening gehouden met de leeftijd van de kinderen die de groep bezoeken. Wanneer er kinderen van twee jaar in de groep zijn worden kleine materialen uit de kieskasten gehaald.

Waar mogelijk zorgen ramen in deuren en muren ervoor dat kinderen kunnen zien wat er in de andere ruimte(s) gebeurt. Dit vergroot hun gevoel van overzicht en veiligheid.

Iedere groepsruimte biedt mogelijkheden om alleen te spelen, met een kleine groep iets te doen of met de hele groep samen te zijn. Een terugtrekplek waar kinderen die even alleen willen is wenselijk op een groep. Een terugtrekplek is een plek waar kinderen alleen of met z'n tweeën kunnen gaan zitten om even naar de andere kinderen te kijken of lekker een boekje te lezen. Sommige kinderen hebben dit nodig om even op te laden en daarna weer aan het groepsproces mee te kunnen doen.

De groepsruimtes zijn zo ingericht dat ze kinderen uitdagingen en mogelijkheden tot spel bieden. Er zijn verschillende hoeken in de groep die tegemoet komen aan de behoeftes van peuters. Zo zijn er onder meer een huishoek, een bouwhoek, een kunsthoek en een ontdektafel in de groep. Op peuterspeelzalen worden de hoeken regelmatig aangepast aan het project waar op dat moment mee gewerkt wordt. Zo worden steeds nieuwe uitdagingen geboden aan de kinderen. De pedagogisch medewerkers hangen materialen die bestemd zijn voor kinderen op kind hoogte op. Ze laten zo aan kinderen zien dat ze hen serieus nemen.

Op iedere groep is spelmateriaal aanwezig voor kinderen van verschillende leeftijden. Er is door SPL een speelgoedwijzer ontwikkeld waarmee pedagogisch medewerkers beoordelen of er op hun speelzaal een evenwichtig aanbod aan spelmateriaal is. Het uitgangspunt hierbij is dat er op iedere groep voldoende variatie in het aanbod is en dat het speelgoedmateriaal aansluit bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van het kind. Het speelgoed moet kinderen de uitdaging bieden om zich verder te kunnen ontwikkelen. Materialen die uitdagingen bieden zijn open spelmaterialen. Voorbeelden van open spelmateriaal zijn blokken, klei en natuurlijke materialen.

Buiten

De buitenruimtes zijn veilig, toegankelijk en passend ingericht in overeenstemming met het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen. Er zijn volop fietsen en karren aanwezig, net als een zandspeelplaats met emmertjes, harkjes en schepjes. In de zomer wordt bij mooi weer vaak met water gespeeld.

De inrichting van de buitenruimte is per locatie verschillend, in de werkplannen wordt per locatie omschreven hoe de buitenruimte op die plek is ingericht. De locaties beschikken over ten minste 3 m² vaste buitenspeelruimte per aanwezig kind. De buitenspeelruimtes grenzen bij voorkeur aan de peuterspeelzaal. Wanneer dit niet mogelijk is grenst de buitenruimte aan het gebouw waarin de peuterspeelzaal is gevestigd.

2.3 OMGAAN MET ELKAAR

De peuterspeelzaal is een veilige plek waar kinderen leren omgaan met andere kinderen en volwassenen. Peuters komen hier in contact met leeftijdsgenoten. Ze maken deel uit van een groep en leren deelnemen aan groepsgebeurtenissen. Ze leren hoe ze met elkaar om moeten gaan en hoe ze conflicten kunnen voorkomen en zelf oplossen. Tevens leren ze de basisbeginselen van sociale vaardigheden. Dit geeft hen de kans om zich te ontwikkelen tot individuen die kunnen functioneren in de samenleving.

Basisvoorwaarde voor een in algemene zin gunstige ontwikkeling van elk kind is een goede sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook voor deze ontwikkeling is het belangrijk dat peuters zich veilig en geborgen voelen. Lichamelijk of verbaal geweld door volwassenen of door peuters wordt dan ook niet getolereerd. Er wordt op respectvolle wijze met de peuters omgegaan. Zo wordt er niet over de hoofden van de peuters heen gesproken. Eventuele problemen worden onder vier ogen besproken. Door positief in te gaan op gevoelens als blijdschap, verdriet, woede, angst en onverschilligheid, stimuleert SPL de ontwikkeling van het leren kennen van de eigen gevoelens, het hiermee om kunnen gaan en het (durven) tonen van deze gevoelens aan anderen.

SPL stimuleert de sociale ontwikkeling door peuters samen te laten spelen, op elkaar te laten wachten met eten en drinken, om de beurt met speelgoed te laten spelen en naar elkaar te laten luisteren. Hierbij is reflectie op het eigen gedrag belangrijk. Daarnaast stimuleren de pedagogisch medewerkers de peuters om samen te spelen en dingen te delen (plakpotjes, speelgoed). Samen gezelschapsspelletjes doen bevordert de ontwikkeling van sociaal gedrag. Ook worden peuters die altijd alleen spelen bij een spelsituatie betrokken, zodat ze ontdekken dat samen spelen ook iets toevoegt.

De peuters zijn een onderdeel van een groep, wat voor de meeste kinderen een nieuwe ervaring is. Pedagogisch medewerkers zijn zich hier bewust van en werken toe naar een groep waar iedereen zichzelf kan zijn maar waar kinderen zich ook verbonden voelen met elkaar. SPL wil de kinderen de positieve kanten van het samenzijn in een groep laten ervaren.

Omggaan met andere peuters

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een groepssituatie die de positieve interactie tussen kinderen bevordert. Er wordt regelmatig gewerkt met kleine groepjes kinderen, zodat er ruimte is voor interactie met en tussen alle kinderen. Positieve interactie tussen kinderen wordt door pedagogisch medewerkers gezien en positief gestimuleerd.

Peuters moeten nog leren spelen en ontdekken wat zij met speelgoed en materialen kunnen doen. Dit leren zij niet alleen van de pedagogisch medewerkers, maar ook door andere peuters te zien spelen. Omdat zij nog niet weten wat samen spelen is en zij de wereld om zich heen nog heel egocentrisch (vanuit henzelf) bekijken, zijn er veel kleine conflicten. Wat zij willen hebben, willen zij nu en meteen, ongeacht of er iemand anders mee speelt. Sterker nog, dat een ander ergens plezier in heeft, brengt de peuter op een idee. Je ziet peuters daarom vaak naast elkaar spelen in plaats van met elkaar.

Naarmate peuters ouder worden, leren zij steeds meer rekening te houden met elkaar en elkaars eigendommen, leren zij elkaar te respecteren, voorzichtig en zorgvuldig om te gaan met speelgoed en mee te helpen met opruimen.

Omgaan met volwassenen

Veel peuters doen op de peuterspeelzaal de eerste contacten op met volwassenen die geen familieleden zijn. Kinderen leren door de band die ze opbouwen met de pedagogisch medewerkers om vertrouwen te hebben in andere volwassenen dan hun ouders. Pedagogisch medewerkers observeren hoe kinderen zich ten opzichte van hen gedragen; durft een kind iets te vragen aan een haar, of iets aan haar te vertellen? Kinderen die het moeilijk vinden om in gesprek te gaan met een pedagogisch medewerker krijgen hierbij ondersteuning van een pedagogisch medewerker.

2.4. NORMEN EN WAARDEN

Op de peuterspeelzaal gelden bepaalde normen; regels die de peuters zich spelenderwijs eigen maken. Zij leren de geldende waarden en normen te respecteren en zich daaraan te houden. De pedagogisch medewerkers spreken de peuters hierop aan. Het is heel belangrijk om duidelijk en geduldig uit te leggen waarom iets niet mag en hoe het dan wel moet. Een kind moet fouten mogen maken, hierdoor komt het uiteindelijk tot een eigen waardeoordeel. Het overbrengen en eigen maken van waarden vindt plaats tijdens de normale dagelijkse dingen. De pedagogisch medewerkers hebben hierin een voorbeeldfunctie; zij geven een goed voorbeeld waardoor peuters leren hoe zij om moeten gaan met anderen.

De kinderen leren op de peuterspeelzaal bijvoorbeeld om respect te hebben voor de materialen op de groep en de wereld om hen heen. Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld door ervoor te zorgen dat de groepsruimte opgeruimd is, alle materialen schoon en heel zijn en op de goede plek liggen. Bij het buitenspelen leren kinderen hoe ze om moeten gaan met planten en dieren die ze buiten tegen komen. Een buitenruimte met struiken, bomen en planten biedt mogelijkheden om aan kinderen te leren hoe ze hiermee moeten omgaan.

De peuters ervaren dat de waarden en normen op de peuterspeelzaal anders kunnen zijn dan thuis. De pedagogisch medewerkers staan open voor verschillende tradities en rituelen. Ze laten dit zien aan de kinderen en geven dit een plek in hun groep.

Zij leren peuters dat er verschillen bestaan en dat zo'n verschil geen belemmering vormt voor een goed contact tussen de ouders en de pedagogisch medewerkers. Zo leren zij dat ze het niet altijd eens hoeven te zijn met andere waarden en normen, maar dat ze er wel respect voor kunnen hebben. Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerkers naast het bijbrengen van respect voor andere waarden en normen, ook vooroordelen proberen te voorkomen. Pedagogisch medewerkers dragen ook maatschappelijke normen en waarden over, zoals zorg voor het milieu, roldoorbreking en een gezonde leefstijl.

2.5. HET KIND IN BEELD

2.3.1. OBSERVEREN VAN KINDEREN

Alle peuters worden geobserveerd met behulp van een observatie instrument, zodat pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van de kinderen goed in beeld hebben. Het observatie instrument geeft pedagogisch medewerkers houvast om de ontwikkeling van kinderen in beeld te brengen op

een groot aantal ontwikkelingsgebieden. Werken met een observatiesysteem zorgt ervoor dat medewerkers steeds goed in beeld hebben hoe de ontwikkeling van kinderen verloopt. Van ieder kind worden minimaal twee keer per jaar observatiegegevens geregistreerd.

Door kinderen dagelijks te observeren en de gegevens te registreren is de ontwikkeling van alle kinderen goed in beeld bij de medewerkers.

Dit zorgt ervoor dat pedagogisch medewerkers weten op welke ontwikkelingsgebieden een kind zich langzamer ontwikkelt, waar een kind zich ontwikkelt volgens verwachting en op welk gebied een kind voorloopt in de ontwikkeling.

De observatie- en registratiegegevens zijn de basis voor een gericht aanbod op de groepen.

Observeren van de taalontwikkeling

In de gemeente Leiden komen de logopedisten van Onderwijs Advies ieder jaar twee keer op de groep om kinderen te observeren op het gebied van taalontwikkeling/taalachterstand. Zij geven aan de hand van hun observaties adviezen aan ouders en pedagogisch medewerkers over het omgaan met achterstand in de taalontwikkeling. Kinderen waarvan Nederlands de tweede taal is en absolute beginners, krijgen van de pedagogisch medewerkers extra ondersteuning op het gebied van taalontwikkeling.

2.3.2. SIGNALEREN

Vroegsignalering van jonge kinderen is een belangrijk aandachtspunt van SPL. Het werken met een observatiesysteem biedt medewerkers ondersteuning bij het signaleren van achterstand of voorsprong in de ontwikkeling op één of meerdere ontwikkelingsgebied(en). De observaties ondersteunen pedagogisch medewerkers bij signaleren van een zorgbehoefte van kinderen, waarna de zorgstructuur in werking wordt gesteld.

2.3.3. ZORG

Binnen de peuterspeelzaal worden zorgkinderen vroegtijdig gesignaleerd door pedagogisch medewerkers. De teamleider maakt samen met de pedagogisch medewerkers een stappenplan, ondersteunt hen bij het begeleiden van de kinderen en het zorgvuldig overdragen van de zorgkinderen naar de basisschool. In het stappenplan wordt omschreven welke route er gevolgd gaat worden, hoe de taken verdeeld gaan worden en wordt een tijdsplan afgesproken. De ouders worden bij alle stappen van het proces betrokken. Deze manier van werken is vastgelegd in de zorgstructuur van SPL. In de zorgstructuur worden de verschillende stappen omschreven en zijn een aantal formulieren opgenomen die gebruikt worden tijdens het proces.

De teamleider heeft contacten met instanties zoals het CJG. In Leiden kan een Alert4you coach pedagogisch medewerkers op verzoek ondersteunen bij het begeleiden van een kind. De ambassadeurs voor peuters met een ontwikkelingsvoorsprong ondersteunen pedagogisch medewerkers in Leiden bij vragen rondom peuters met een ontwikkelingsvoorsprong. Er wordt gewerkt met de 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling', hier is een aandachtfunctionaris voor aangesteld.

Altijd samen met ouders

Binnen de zorgstructuur worden ouders betrokken bij alle stappen in het proces. Wanneer ouders doorverwezen moeten worden naar passende instanties gaat dit dan ook altijd in overleg met de ouders en de instanties.

Zorgvraag al duidelijk bij aanmelding

Alle peuters zijn welkom bij SPL, ook peuters met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap. Voorwaarde is dat de leidster-kind ratio van 1 op 8 gehandhaafd kan worden. Als het kind meer aandacht en zorg nodig heeft en dit gaat ten koste van andere kinderen, dan kan SPL geen opvang bieden. Per aanmelding wordt gekeken of de plaatsing op de peuterspeelzaal mogelijk is. Dit gebeurt in overleg met de pedagogisch medewerkers van de groep, de teamleider en zo nodig met extra hulp van de zorgcoach.

2.3.4. ONTWIKKELINGSVOORSPRONG

SPL vindt het belangrijk dat er niet alleen aandacht is voor ontwikkelingsachterstanden van kinderen, maar dat er ook oog is voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Sommige kinderen hebben een ontwikkelingsvoorsprong op één gebied, maar er zijn ook kinderen die op meerdere ontwikkelingsgebieden voorlopen. Er wordt gesproken over een ontwikkelingsvoorsprong als een kind significant voorloopt in de ontwikkeling ten opzichte van zijn leeftijdsgenoten.

Belang vroegtijdig signaleren

Het is belangrijk dat een ontwikkelingsvoorsprong al op jonge leeftijd wordt gesignaleerd. Door op jonge leeftijd een ontwikkelingsvoorsprong te signaleren kan er namelijk al op jonge leeftijd aangesloten worden op de specifieke (leer)behoefte van het kind zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen. Tevens kunnen door vroegtijdige signalering allerlei problemen (zoals welzijns-, gedrags-, leer- en motivatieproblemen) voorkomen worden. Bovendien kan er door vroegtijdige signalering voorkomen worden dat de ontwikkelingsvoorsprong onzichtbaar wordt en dat alleen nog maar het “probleemgedrag” van het kind wordt gezien, wat kan leiden tot allerlei misdiagnoses zoals ADHD of een stoornis binnen het autistische spectrum. Tot slot zorgt vroegtijdige signalering op de peuterspeelzaal voor een betere aansluiting met het basisonderwijs.

Ambassadeurs

Om het onderwerp ontwikkelingsvoorsprong binnen SPL onder de aandacht te brengen en de plek te geven die het verdient, zijn er voor de locaties in Leiden twee ambassadeurs voor peuters met een ontwikkelingsvoorsprong aangesteld. Centraal in de aanpak van de ambassadeurs is het verspreiden van kennis en kunde rondom de aanpak van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Zij zullen alle pedagogisch medewerkers scholen in het signaleren en begeleiden van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong/talent. Het creëren van een rijke speelleeromgeving is een aandachtspunt bij de begeleiding van de pedagogisch medewerkers. Waar nodig ondersteunen/coachen/adviseren de ambassadeurs pedagogisch medewerkers bij vragen over een kind. In de aanpak is samenwerking met ouders belangrijk.

2.4.2. OVERDRAGEN VAN GEGEVENS

Van ieder kind wordt in de loop van de tijd een kind dossier opgebouwd. In dit dossier bevinden zich gegevens over het kind, observatiegegevens en verslagen van gesprekken met ouders. Verslagen van logopedisten worden ook in het kind dossier opgenomen. Bij zorgen over het kind wordt er ook een zorgdossier over het kind gemaakt. Hier worden verslagen van gesprekken met ouders en eventuele hulpverleners in bewaard en indien er een handelingsplan is wordt dit ook in deze map opgenomen.

Naar ouders

Tijdens de periode dat een kind de peuterspeelzaal bezoekt worden de observatiegegevens met ouders besproken tijdens de oudergesprekken (zie 3.2.3.). Bij zorgen om de ontwikkeling van een kind gaat de pedagogisch medewerker altijd in gesprek met ouders. Dit is vastgelegd in de zorgstructuur.

Wanneer een kind 3.10 jaar is vindt er een eindgesprek met de ouder(s) plaats. Het eindgesprek wordt gevoerd aan de hand van een overdrachtsformulier. Tijdens het eindgesprek wordt aan ouders gevraagd of de gegevens van kinderen zoals vastgelegd in dit formulier overgedragen mogen worden. In dit gesprek wordt ook gevraagd of een kind een bso zal bezoeken wanneer het naar de basisschool gaat. Indien dit het geval is zullen de gegevens zoals deze in het overdrachtsformulier staan ook worden overgedragen aan de betreffende bso.

Naar school

Er vindt vanuit alle peuterspeelzalen een overdracht plaats naar de basisschool waar het kind naartoe gaat. Deze overdracht wordt gedaan met behulp van een overdrachtsformulier. Bij zorgen om de ontwikkeling van een kind wordt een warme overdracht gedaan, waarbij de pedagogisch medewerkers met de leerkracht of intern begeleider en indien mogelijk de ouders in gesprek gaan. Op locaties waar veel kinderen naar dezelfde school uitstromen kan ervoor gekozen worden om meerdere kinderen per keer warm over te dragen. Ook kinderen waar geen zorgen om zijn kunnen op deze manier warm overgedragen worden. Een goede overdracht is belangrijk voor school; ze hebben zicht op de ontwikkeling van een kind tot het vierde levensjaar en kunnen daarbij aansluiten met hun aanbod. SPL draagt door het doen van een overdracht bij aan het werken aan een doorlopende ontwikkellijn.

Naar de bso

Er vindt vanuit alle peuterspeelzalen overdracht plaats naar de bso waar het kind naartoe gaat. Deze overdracht wordt gedaan met behulp van hetzelfde overdrachtsformulier dat gebruikt wordt voor de overdracht naar school. Bij zorgen om de ontwikkeling van een kind wordt een warme overdracht gedaan, waarbij de pedagogisch medewerkers met de pedagogisch medewerker en indien mogelijk de ouders in gesprek gaan. Een overdracht naar de bso zorgt ervoor dat de pedagogisch medewerkers inzicht hebben in de ontwikkeling van het kind tot het vierde jaar. Dit biedt hen de mogelijkheid om met hun aanbod aan te sluiten bij het kind.

3. STABILITEIT EN MAATWERK

In het vorige hoofdstuk is omschreven hoe SPL de ontwikkeling van het kind centraal stelt. Om het kind centraal te kunnen stellen is het belangrijk dat er een beperkt aantal beroepskrachten op de groep werken. Door te werken met mentoren worden alle kinderen gevolgd in de ontwikkeling en is er voor ouders een vast en vertrouwd contactpersoon op de groep. Pedagogisch medewerkers worden in hun werk ondersteund door pedagogisch coach.

3.1. INZET BEROEPSKRACHTEN, VRIJWILLIGERS EN STAGIAIRES OP DE GROEPEN EN COACHING

De peuterspeelzaalgroepen van SPL bestaan uit maximaal 16 peuters in de leeftijd van 2-4 jaar. De maximale omvang van een groep hangt samen met de grootte van de groepsruimte. De beroepskracht-kindratio is 1 pedagogisch medewerker op 8 kinderen. Bij bijzondere gebeurtenissen zoals: paasontbijt, fotograaf, sinterklaas en kerstontbijt mogen er tijdelijk meer kinderen aanwezig zijn op de groep. Bij het tijdelijk afwijken van de beroepskracht-kindratio zorgen wij ervoor dat de veiligheid bewaakt wordt en er voldoende volwassen aanwezig zijn.

Invalliers zijn gekoppeld aan een wijk, zodat ook deze pedagogisch medewerkers min of meer vaste gezichten zijn voor de kinderen.

Alle pedagogisch medewerkers zijn geschoold volgens de wettelijke eisen, dit betekent dat ze een opleiding hebben op minimaal mbo-niveau 3. Dit niveau waarborgt deskundigheid en verantwoorde opvang. De pedagogisch medewerkers hebben “beroepsgeheim”; zij verstrekken geen informatie over de peuters aan derden. Op elke locatie is ten minste één volwassene met een bedrijfshulpverleningsdiploma (BHV) en kinder-EHBO-certificaat aanwezig.

Alle medewerkers handelen in de praktijk volgens het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Een veilige en gezonde omgeving voor kinderen is noodzakelijk. Het veiligheids- en gezondheidsbeleid bevat protocollen over onderwerpen als het binnenmilieu, uitstapjes en voeding. Een overzicht van de protocollen is opgenomen in ‘werkdocumenten pedagogisch beleid 2017’.

Ondersteuning van de pedagogisch medewerkers

Pedagogisch medewerkers worden ondersteund in hun werk door hun teamleider, de pedagogisch coach, de zorgcoach, de pedagogisch beleidsmedewerker, de beleidsmedewerker kwaliteit, klantenservice en facilitair beheer. Pedagogisch medewerkers worden in het werken op de groep gecoacht door de pedagogisch coach. Er wordt aangesloten bij vragen van pedagogisch medewerkers en observaties die gedaan worden door teamleiders en de pedagogisch coach. Het onderwerp vve is onderdeel van de coaching en een vast agendapunt op werkoverleggen.

Daarnaast worden de pedagogisch medewerkers ondersteund door externe professionals. Pedagogisch medewerkers hebben regelmatig werkoverleg waarbij hun teamleider aanwezig is en nemen ieder jaar deel aan scholingsactiviteiten ter bevordering van hun deskundigheid.

Inzet van vrijwilligers

Op een aantal locaties van SPL wordt gewerkt met vrijwilligers, omdat het werken met vrijwilligers past binnen onze visie op de samenleving. Tijdens de openingstijden van de peuterspeelzaal biedt de vrijwilliger ondersteuning aan de beroepskracht. De werkzaamheden bestaan uit bijvoorbeeld: voorlezen aan een groepje kinderen en helpen bij eten en drinken.

Op locaties waar gewerkt wordt met vrijwilligers, is dit in het pedagogisch werkplan opgenomen. In het pedagogisch werkplan worden de taken op de locatie nader omschreven. De pedagogisch medewerkers van de locaties begeleiden de vrijwilliger; ze maken afspraken over de taken en hebben regelmatig overleg met de vrijwilliger.

Opleiding en stage

We leveren graag een actieve bijdrage aan de scholing van toekomstige beroepskrachten. Daarom bieden we stageplaatsen aan. De begeleiding van stagiaires nemen we heel serieus. Iedere stagiair(e) heeft een eigen werkbegeleider (collega pedagogisch medewerker). Zo hebben we veel invloed op het leerproces en de werkhouding. Per groep kan er maximaal één stagiaire aanwezig zijn van een passende opleiding zoals MBO-opleiding (HZW, PW3/4), een HBO-opleiding (Pedagogiek) of voor een snuffelstage van max. 10 dagen van een middelbare school. Van de stagiaires is een VOG-verklaring op locatie aanwezig. Alleen BBL-stagiaires in de kinderopvang kunnen conform CAO formatief worden ingezet. Vóór aanvang van de stage is minimaal één referentie nagetrokken. Voor stagiaires op de BSO geldt dat de stagiaire minimaal 18 jaar oud moet zijn.

De precieze taken en verantwoordelijkheden van stagiaires zijn afhankelijk van de opleiding en het opleidingsstadium waar de stagiaire zich in bevindt. Voor iedere stagiaire van een MBO-opleiding zijn de afspraken vastgelegd in het BPV-boek vanuit de opleiding (beroepspraktijkvorming). Daarin staat vermeld welke opdrachten, taken en verantwoordelijkheden de stagiaire heeft. Over het algemeen krijgen stagiaires van de PW-opleidingen¹ pas vanaf het derde of vierde jaar van hun opleiding taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van oudergesprekken en kinderen met een bijzondere ontwikkelingsvraag. Incidenteel zijn er stagiaires van hbo-opleidingen. Hun taken en verantwoordelijkheden hangen over het algemeen af van de projecten die ze doen en vakken die ze volgen. Ouders worden geïnformeerd over de inzet van een stagiaire en kunnen indien gewenst nadere informatie over de taken en verantwoordelijkheden van de betreffende stagiaire opvragen.

3.2. OPVANG IN TWEE STAMGROEPEN

Op een aantal peuterspeelzalen worden de doelgroepkinderen uit twee stamgroepen op één dagdeel samengevoegd tot een nieuwe stamgroep. Dit betekent dat deze kinderen formeel onderdeel uitmaken van twee stamgroepen. Voor de plaatsing in twee stamgroepen vragen we altijd schriftelijke toestemming aan ouders. Op de nieuwe 'samengevoegde' stamgroep zijn alle voorwaarden uit de wet kinderopvang onverkort van toepassing. Dit betekent bijvoorbeeld dat deze groep ook uit maximaal 16 kinderen bestaat, waarvan een aantal kinderen uit de eigen stamgroep van het kind afkomstig is en dus al bekend zijn voor het kind. Bovendien worden bekende pedagogisch medewerkers ingezet.

Als er op de peuterspeelzaal sprake is van een dergelijke samenvoeging, dan is hier in het in het pedagogisch werkplan van de peuterspeelzaal meer over te lezen.

3.3. MENTORSCHAP

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. De mentor is voor ouders het aanspreekpunt en bespreekt de ontwikkeling van het kind met de ouders tijdens de periodieke oudergesprekken. Bij contact met andere professionals is de mentor degene die hier, in overleg met de ouders, contact mee heeft.

3.3.1. OUDERS KOPPELEN AAN MENTOR

Wanneer een nieuw kind wordt aangemeld bij een groep, wordt een kind direct toegewezen aan een mentor. Bij de verdeling van de kinderen wordt rekening gehouden met de volgende punten:

- Er is een goede verdeling tussen de pedagogisch medewerkers op de groep wat betreft aantallen.
- Wie meer uren werkt, heeft meer mentorkinderen.
- Een mentor ziet een kind minimaal twee keer per week; doelgroepkinderen drie tot vier keer per week.

In het stuk 'werkdocumenten pedagogisch beleid 2017' is een formulier opgenomen waarop per groep wordt bijgehouden wie de mentor is van welk kind.

¹ Stagiaires van HZW krijgen gedurende hun opleiding geen taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van oudergesprekken en kinderen met een bijzondere ontwikkelingsvraag.

Door middel van een brief wordt aan de ouders doorgegeven wie de mentor is van hun kind. Dit wordt gedaan tegelijk met de uitnodiging voor een intakegesprek. Wordt de intake telefonisch afgesproken? Dan wordt er benoemd wie de mentor is in het gesprek en wordt alsnog een bevestigingsbrief gestuurd met daarin de naam van de mentor en de datum van het gesprek. Informatie over wat het mentorschap inhoudt voor ouder en kind, wordt besproken tijdens het intake gesprek. Daarnaast is dit door ouders na te lezen op de website. In 'werkdocumenten pedagogisch beleid 2017' is een voorbeeldbrief opgenomen. In de brief wordt ook aangegeven welke pedagogisch medewerkers er op welke dag werken.

3.3.2. TAKEN VAN DE MENTOR

Voor een mentor zijn een aantal taken verplicht. Wat betreft andere taken is het dringende advies om die door de mentor uit te voeren.

Verplichte taken:

- Bespreken van de ontwikkeling en het welbevinden van het kind met de ouders tijdens periodieke gesprekken.
- Aanspreekpunt voor ouder van het kind i.v.m. ontwikkeling en welbevinden.
- Bij contact met andere professionals is de mentor het aanspreekpunt / contactpersoon.

Andere taken:

- Overzicht houden over observaties van het kind en de gesprekken met de ouders.
- Er voor zorgen dat de observaties en gesprekken plaatsvinden.
- Volgen van de ontwikkeling van het kind door middel van het observatiesysteem.
- Begeleiding / tutoring van een kind. Bij voorkeur door de mentor, of in ieder geval zo veel mogelijk.
- Indien nodig het in gang zetten van de zorgstructuur.

3.3.3. PERIODIEKE MENTOR - OUDERGESPREEKEN

Oudergesprekken worden gevoerd door de mentor. De mentor doet dit alleen.

Wanneer een mentor tijdens een inwerkperiode of om een andere reden een oudergesprek samen met een collega wil voeren, moet hiervoor toestemming aan de teamleider gevraagd worden. Er zijn dagelijkse, informele contacten en gesprekken waarvoor een afspraak wordt gemaakt. Met ouders van doelgroepkinderen zijn uitgebreidere gesprekken en wordt een extra gesprek gevoerd.

Intakegesprek

In de maand voor de plaatsingsdatum op de peuterspeelzaal vindt er een intakegesprek plaats. In dit gesprek worden wederzijdse verwachtingen uitgesproken en zal de pedagogisch medewerker informatie geven over de peuterspeelzaal. Daarnaast is er gelegenheid voor ouders om de pedagogisch medewerkers te informeren over hun kind.

Wat is het kind gewend? Hoe gaan ze thuis met het kind om? Wat vinden zij belangrijk? Tijdens het intakegesprek worden afspraken gemaakt voor het wennen op de groep.

Haal en brengmomenten

Tijdens de haal- en brengmomenten is er tijd om in gesprek te gaan over kinderen. Ouders kunnen de mentor bij het brengen informeren over hun kind en de mentor of een andere pedagogisch medewerker informeert ouders bij de haalmomenten over hun kind.

Geplande oudergesprekken

Het is verplicht om de onderstaande oudergesprekken met de ouders van alle kinderen te houden.

1. Wengesprek 3 maanden nadat kind gestart is op de peuterspeelzaal
2. Gesprek met ouders van kinderen rond 3.0 – 3.2 jaar
3. Eindgesprek wanneer kind 3.10 jaar is
4. Gesprekken met ouders van doelgroepkinderen

Ouders worden uitgenodigd voor een oudergesprek van ongeveer 10 minuten. De mentor nodigt ouders mondeling uit, door middel van een brief of ze hangen een intekenlijst op. De manier waarop de mentor ouders uitnodigt sluit aan bij de ouder of de groep ouders die de peuterspeelzaal bezoekt. De oudergesprekken zullen per ouder en per kind meer of minder tijd vragen. Het bewaken van de tijd is belangrijk tijdens een gesprek.

Indien nodig wordt er een afspraak gemaakt voor een vervolg gesprek. Er zijn verschillende momenten waarop een oudergesprek kan worden gepland: voor de inloop of na kindtijd. Het inplannen van meerdere gesprekken achter elkaar op een middag of avond is ook een mogelijkheid.

Ouders en de mentor bereiden de gesprekken voor met behulp van een formulier. Van de gesprekken wordt een kort verslag gemaakt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het formulier: oudergesprekken – verslagen (zie ‘werkdocumenten pedagogisch beleid 2017’). Het formulier voor ouders wordt meegegeven of gemaild.

Wengesprek

In dit korte gesprek wordt 3 maanden na de start op de peuterspeelzaal besproken hoe het met het kind gaat op de peuterspeelzaal. Ouders kunnen vragen die ze hebben over de peuterspeelzaal tijdens dit gesprek stellen. De mentor kan tijdens dit gesprek indien nodig ingaan op de mogelijkheden van programma’s die ouders ondersteunen bij het leren spelen met hun kind en/of het leren stimuleren van hun kind in de ontwikkeling. Bij het wengesprek wordt het formulier wengesprek gebruikt (zie ‘werkdocumenten pedagogisch beleid 2017’).

Oudergesprek wanneer een kind 3.0 – 3.2 jaar is

Het gesprek wordt voorbereid door ouder(s) en de mentor. Beide beantwoorden een aantal vragen als voorbereiding op het gesprek met behulp van het formulier oudergesprek (zie ‘werkdocumenten pedagogisch beleid 2017’).

De informatie van ouders over hun kind is een belangrijk onderdeel van het gesprek. In een oudergesprek is altijd ruimte voor ouders om vragen te stellen en punten in te brengen.

Eindgesprek wanneer het kind 3.10 jaar is

Het eindgesprek is bedoeld om de peuterspeelzaalperiode met ouders af te sluiten, zodat het kind goed overgedragen kan worden naar de basisschool en de bso. De mentor vult de overdracht in voor het gesprek en bespreekt dit met de ouders. Ouders moeten toestemming geven voor de overdracht van de gegevens.

Bij zorgen rondom het kind worden de gegevens over het kind mondeling overgedragen aan de school, een zogenaamde warme overdracht. Dit gebeurt samen met ouders of na toestemming van ouders.

Aanvulling op gesprekken met ouders van doelgroepkinderen

Deze gesprekken worden in ieder geval gepland wanneer het kind 3.0 – 3.2 jaar en 3.6 – 3.8 jaar is. Het oudergesprek wordt gevoerd naar aanleiding van de observatiegegevens. De observaties worden nadrukkelijk niet doorgenomen met de ouders. De mentor trekt conclusies uit de observaties en

bespreekt deze met de ouders. Hierbij worden altijd een aantal punten in de ontwikkeling van het kind genoemd waarop het kind zich goed op ontwikkeld en een aantal punten waar zorgen over zijn. Met de ouders wordt besproken welke extra ondersteuning aan hun kind zal worden geboden en wat hun rol als ouder hierbij is. Het is belangrijk dat het voor ouders van doelgroepkinderen duidelijk is waarom ze thuis ook aan de slag moeten gaan met hun kind. Leg het belang uit wanneer je denkt dat dat nodig is. Vraag aan ouders wat ze thuis doen met de tips, ouderbrieven en materialen die ze meekrijgen van de peuterspeelzaal.

Bij de leeftijd 3.6 – 3.8 jaar wordt tijdens het gesprek met ouders de extra ondersteuning die hun kind aangeboden heeft gekregen geëvalueerd. Ook wordt met ouders besproken hoe hun kind de komende periode ondersteunt zal worden en wat er van hen als ouder wordt verwacht.

Wanneer de mentor signaleert dat een ouder het moeilijk vindt om thuis met de tips uit de ouderbrief etc. aan de slag te gaan, wordt een ouder verwezen naar instanties die hen hierbij kunnen ondersteunen.

In het gesprek wordt uitleg gegeven over de ondersteuning die het kind de komende tijd zal krijgen en wat de ouders thuis kunnen doen.

Gesprek op aanvraag

Ouders kunnen een gesprek aanvragen met de mentor wanneer ze meer tijd of privacy willen hebben om iets met de mentor te bespreken. Als een mentor zich zorgen maakt over de ontwikkeling van een kind, maakt de pedagogisch medewerker een afspraak met ouders. Het doel van dit gesprek is dat de mentor haar zorgen kenbaar maakt aan de ouder(s). Ook van dit gesprek wordt een verslag gemaakt dat wordt opgenomen in het dossier van het kind.

3.4 AFNAME EXTRA DAGDELEN

Het is bij SPL in Leiden niet mogelijk voor ouders om incidenteel een extra dagdeel af te nemen. SPL wil hiermee de continuïteit in de groepen waarborgen en een kwalitatief goed VVE aanbod aanbieden.

Vaste groepen zijn belangrijk voor kinderen. Een vaste groep biedt veiligheid en duidelijkheid voor hen. Vaste groepen zijn ook een voorwaarde bij het bieden van een goed VVE aanbod op de groepen. De pedagogisch medewerkers stemmen hun aanbod namelijk af op de kinderen die op de verschillende dagen op de groepen aanwezig zijn.

In Lisse en Noordwijk is het wel mogelijk om extra dagdelen af te nemen, vanwege de afspraken die hier in deze gemeentes over zijn gemaakt. Voor de peuteropvang Gouden Poort in Leiden gelden ook andere afspraken, deze zijn in het pedagogisch werkplan van de Gouden Poort opgenomen.

4. VVE

Het doel van Voor- en vroegschoolse educatie (vve) is om kinderen met een risico op (taal)achterstand, een doelgericht en stimulerend aanbod te bieden op het gebied van taalontwikkeling, motorische ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en rekenontwikkeling. Vve richt zich op de doelgroep van 2 – 6 jaar oud. Het doel van het vve aanbod is de ontwikkeling van peuter gericht te stimuleren en eventuele achterstanden van een peuter op een of meer ontwikkelingsgebieden te verminderen, zodat een kind een goede start kan maken op de basisschool.

Met behulp van een observatie instrument krijgen pedagogisch medewerkers een compleet beeld van de ontwikkeling van het kind en stemmen het aanbod van activiteiten en hun rol af op zijn/haar behoeftes en belangstelling. Bij de activiteiten staan welbevinden en de betrokkenheid centraal.

4.1. VISIE OP VVE

SPL vindt het belangrijk om alle kinderen een aanbod te bieden waarbij hun ontwikkeling centraal staat.

Om deze reden wordt op alle groepen² een vve aanbod geboden waarbij de ontwikkeling van kinderen spelenderwijs gestimuleerd wordt. Wij werken op alle groepen met een observatieprogramma, zodat de ontwikkeling van kinderen goed in beeld is.

Het aanbod op de groep sluit aan bij de uitkomsten van de observaties. Een vve programma ondersteunt medewerkers bij het werken met groepsplannen die voortkomen uit de observaties en registraties. Kinderen die extra ondersteuning nodig hebben op één of meerdere ontwikkelingsgebieden krijgen extra ondersteuning van de pedagogisch medewerkers. Kinderen die op één of meerdere ontwikkelingsgebieden voorlopen in hun ontwikkeling krijgen een aanbod dat past bij hun ontwikkeling.

4.2. DOELGROEPKINDEREN

Doelgroepkinderen zijn kinderen die volgens de gemeentelijke indicatiestelling tot de doelgroep behoren.

Door doelgroepkinderen gericht te begeleiden, worden deze kinderen goed voorbereid op de basisschool. Doordat doelgroepkinderen wekelijks 16 uur³ naar de peuterspeelzaal komen, profiteren deze kinderen optimaal van het vve aanbod dat geboden worden op de groepen. Bij SPL hanteren we twee varianten: 4 dagdelen van 4 uur of 5 dagdelen van 3 uur en 15 minuten. Doelgroepkinderen starten op de leeftijd van 2,5 jaar met 16 uur per week en de peuterspeelzalen zijn 40 weken per jaar open. In het pedagogisch werkplan van de betreffende peuterspeelzaal zijn de precieze openingstijden terug te vinden. Het dagritme is ook opgenomen in het pedagogisch werkplan.

4.2.1. BEGELEIDING VAN DOELGROEPKINDEREN

Naar aanleiding van de observaties wordt bepaald of een doelgroepkind in aanmerking komt voor extra begeleiding en op welke ontwikkelingsgebieden een kind extra begeleiding nodig heeft. De extra begeleiding wordt individueel of in kleine groepjes aangeboden en krijgt een plaats in het werken met groepsplannen.

4.3. AANBOD OP DE GROEP

² Op alle groepen van SPL en SJWB wordt een vve aanbod geboden, behalve bij de locatie de Wigwam in Lisse en de antroposofische locaties.

³ In de gemeente Noordwijk hanteert men in 2020 nog het oude minimum van 10 uur voorschoolse educatie per week.

4.3.1. WERKEN MET EEN VVE PROGRAMMA

SPL vindt het belangrijk om met een vve methode te werken omdat:

- een methode theoretische achtergronden biedt die nodig zijn om een goed vve aanbod te kunnen realiseren;
- een methode praktische handreikingen biedt om mee te werken;
- een methode houvast biedt voor pedagogisch medewerkers bij het bieden van een goed vve aanbod;
- het werken met een methode een gezamenlijk uitgangspunt biedt voor het werken op de groepen.

Een VVE programma helpt pedagogisch medewerkers om gericht te werken aan het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen op de volgende gebieden; taal, sociaal-emotioneel, rekenen en motoriek. Dit wordt gedaan aan de hand van thema's die dicht bij de leefwereld van het kind staan.

4.3.2. ONTWIKKELINGSGERICHT WERKEN

Vanuit de visie op vve biedt SPL een aanbod op de groepen dat aansluit bij alle kinderen die op dat moment de groep bezoeken. Op twee momenten in het jaar wordt aan de hand van de observatiegegevens bekeken hoe de groep er uit ziet. Er wordt gekeken naar de sociaal-emotionele ontwikkeling, de taalontwikkeling, rekenontwikkeling en de motorische ontwikkeling. Vallen er daarnaast nog andere zaken op in de groep? Dan worden deze meegenomen bij het krijgen van een goed beeld van de groep.

Het aanbod van activiteiten sluit aan bij het niveau van de kinderen. Er wordt gewerkt in kleine groepen, zodat er goed kan worden aangesloten bij de kinderen. Bij ieder project staat een ontwikkelingslijn centraal. De inrichting en de materialen die worden aangeboden zorgen ervoor dat er veel te ontdekken valt op de ontwikkelingslijn die centraal staat. Pedagogisch medewerkers kunnen hierdoor de ontwikkeling van de kinderen op deze lijn goed observeren en een goed aanbod bieden op deze ontwikkelingslijn.

Hoe de ontwikkeling op de verschillende ontwikkelingsgebieden wordt gestimuleerd wordt omschreven in hoofdstuk 2.

4.4. OUDERS BETREKKEN BIJ VVE

SPL vindt het belangrijk om ouders te betrekken bij de peuterspeelzaal. Vve-methodes werken het beste wanneer ouders ook thuis met hun kind aan de slag gaan met de onderwerpen die op de peuterspeelzaal worden behandeld.

We betrekken ouders bij de peuterspeelzaal door ze uit te nodigen op de groep en bij uitstapjes, maar ook door ouders te stimuleren om thuis met hun kind te spelen en te praten over het thema waar op de peuterspeelzaal aan gewerkt wordt. Op iedere locatie wordt gekeken hoe de ouders van deze locatie het beste kunnen worden betrokken bij de peuterspeelzaal.

Naar aanleiding van de observaties worden gesprekken gevoerd met de ouders (zie 3.2.3.). In deze gesprekken wordt vooral besproken wat de ouders thuis kunnen doen met hun kind om het te stimuleren in zijn/haar ontwikkeling. Indien nodig worden ouders verwezen naar programma's die hen ondersteunen bij het leren spelen met hun kind.

4.4.1. OP DE PEUTERSPEELZAAL

Door ouders uit te nodigen op de groep leren ouders meer over wat er op een peuterspeelzaal worden gedaan, leren ze andere ouders kennen, leren de pedagogisch medewerkers en de ouders elkaar beter kennen en zijn kinderen en ouders samen iets aan het doen.

Ouders worden op verschillende manieren betrokken bij de activiteiten op de peuterspeelzaal. De manier waarop ze betrokken worden bij de peuterspeelzaal hangt samen met de populatie ouders die de peuterspeelzaal bezoekt.

Inloop

De inloop vindt ieder dagdeel plaats aan het begin van de ochtend of de middag en duurt ongeveer een kwartier. De inloop is bedoeld om de overgang van thuis naar school goed te laten verlopen. Van ouders wordt verwacht dat ze tijdens de inloop spelen met hun kind. Pedagogisch medewerkers stimuleren de ouders om met hun kind te spelen door middel van verschillende werkvormen.

Ouders maken op deze manier kennis met verschillende spel- en ontwikkelingsmaterialen. Indien nodig kan de pedagogisch medewerker aan de ouders leren hoe ze met een bepaald materiaal met hun kind kunnen spelen.

De inloop kan door pedagogisch medewerkers gecombineerd worden met een koffie-ochtend. De koffie-ochtend heeft een ander doel dan de inloop.

Tijdens de koffie-ochtend praten pedagogisch medewerkers met ouders en ouders met elkaar. De pedagogisch medewerkers geven ouders tijdens de koffie-ochtend informatie over de thema's waar aan gewerkt wordt of andere onderwerpen die relevant zijn. Er kunnen tijdens de koffie-ochtend ook mensen van andere instanties worden uitgenodigd om iets te vertellen aan de ouders.

Informatie over de thema's

De ouders worden geïnformeerd over het thema waarover in een bepaalde periode op de peuterspeelzaal gewerkt wordt. De manier waarop de speelzaal de ouders informeert over het thema hangt af van de populatie ouders die de speelzaal bezoekt. De manier van informeren varieert van het ophangen van tips in de speelzaal, tot het mailen of meegeven van een ouderbrief met tips. Daarnaast geven de pedagogisch medewerkers informatie over het thema tijdens de haal- en brengmomenten. Tijdens deze momenten laten zij ook aan ouders zien wat ze doen op de peuterspeelzaal en hoe ze bepaalde activiteiten uitvoeren met de kinderen.

Het uitnodigen van ouders in de laatste kring is een manier om te zorgen voor een goede overgang van de peuterspeelzaal naar huis. In de laatste kring bekijken de pedagogisch medewerkers samen met ouders en kinderen terug op de ochtend/middag. Ouders weten zo wat hun kind gedaan heeft en kunnen hier eventueel thuis verder mee aan de slag gaan.

Ouderbijeenkomst

Op de peuterspeelzalen wordt in ieder geval één keer per jaar een ouderbijeenkomst georganiseerd in de vorm van een ouderavond of oudermiddag.

Tijdens deze ouderbijeenkomst krijgen ouders informatie over een opvoedkundig onderwerp dat past bij de leeftijd van hun kind. Dit onderwerp kan gecombineerd worden met informatie, foto's, etc. over de peuterspeelzaal.

Uitstapjes

Ouders worden minimaal 2x per jaar uitgenodigd om mee te gaan op uitstapjes. Deze uitstapjes hebben meestal te maken met het thema waaraan gewerkt wordt.

Dit kan een uitstapje zijn naar het bos in de herfst, de kinderboerderij in het voorjaar of de kringloopwinkel bij het thema kleding. Een uitstapje kan bijvoorbeeld ook een bezoek aan de bibliotheek zijn. Ouders ervaren zo bijvoorbeeld het plezier dat kinderen hebben in het wandelen door een bos of het aaien van dieren.

Ouderweken

Op de peuterspeelzalen wordt twee keer per jaar een ouderweek georganiseerd. Tijdens de ouderweek worden ouders uitgenodigd om een kijkje te nemen op de groep.

Ouders leren zo hoe een dagdeel op de peuterspeelzaal verloopt en zien hoe pedagogisch medewerkers met hun kind werken. Tijdens de ouderweken zal iedere keer een onderwerp centraal staan zoals; voorlezen, een spelletje doen of iets maken. Door deze onderwerpen leren ouders hoe ze hun kind thuis kunnen voorlezen of hoe ze bijvoorbeeld een spelletje kunnen doen met hun kind.

4.4.2. OUDERS SPELEN THUIS MET HUN KIND

Ouders worden door de pedagogisch medewerkers gestimuleerd om thuis ontwikkeling stimulerende activiteiten met hun kinderen te doen. Het is belangrijk dat ouders thuis ook met hun kind spelen en praten over het thema dat op de peuterspeelzaal centraal staat. Door ook thuis met het kind te praten over het thema hoort en/of gebruikt het kind de woorden die bij het thema horen vaker. Het kind leert hierdoor meer woorden en leert de woorden sneller.

Pedagogisch medewerkers stimuleren ouders om thuis met hun kind te spelen en te praten door het meegeven van ouderbrieven, boeken en/of spelmaterialen.

Ouders die thuis veel spelen, lezen en praten met hun kind behoeven minder ondersteuning en stimulans dan de ouders die hun kind thuis niet of weinig stimuleren in hun ontwikkeling.

Meegeven van materialen

Op de meeste peuterspeelzalen krijgen ouders minimaal een keer per jaar een bibliotheekboek mee naar huis om thuis met hun kind te lezen. In de boeken staan voorin tips om voor te lezen. Op de peuterspeelzaal wordt gewerkt aan het boek dat wordt meegegeven aan de ouders.

Spelmaterialen worden uitgeleend aan ouders wanneer pedagogisch medewerkers denken dat het goed is voor ouder en kind om thuis verder te spelen met het spelmateriaal. Tijdens de inloop laten de pedagogisch medewerkers aan deze ouders zien hoe het spelmateriaal gebruikt wordt.

Terugkoppelen

De pedagogisch medewerkers gaan in gesprek met ouders over wat ze thuis hebben gedaan met hun kind naar aanleiding van de ouderbrief, de tips van pedagogisch medewerkers of de meegegeven materialen. Door aan ouders te vragen wat ze thuis hebben gedaan met de tips, de ouderbrief of de materialen, laten de pedagogisch medewerkers zien dat ze interesse hebben in de ouder. Ouders voelen zich hierdoor serieus genomen.

Ouders die niet goed weten wat ze moeten doen met de tips, de ouderbrief of de materialen worden door pedagogisch medewerkers opgemerkt.

Pedagogisch medewerkers kunnen deze ouders zelf begeleiden of de ouders toeleiden naar organisaties die ouders hierbij kunnen begeleiden. Het nabespreken met ouders is het meest van belang bij de ouders van doelgroepkinderen.

4.5. DOORGAANDE LIJN

SPL vindt een goede afstemming met basisscholen belangrijk. Het werken aan de doorgaande lijn gebeurt voornamelijk op locaties die zich bevinden in een basisschool of dichtbij een basisschool. Er zijn bijvoorbeeld gezamenlijke overleggen over het aanbod op de groepen. Voor losstaande locaties waarvan kinderen uitstromen naar veel verschillende scholen is het werken aan een doorgaande lijn moeilijker te realiseren.

SPL investeert in het versterken van de doorgaande lijn met scholen. Waar mogelijk worden samen activiteiten gedaan en kijken leerkrachten en pedagogisch medewerkers bij elkaar op de groepen met behulp van kijkwijzers. Door bij elkaar te kijken leren medewerkers meer over het werk van hun collega's. Kennis van elkaars werk is een voorwaarde om samen te kunnen werken aan het versterken van de doorgaande lijn.

4.5.1. OVERDRACHT

De overdracht naar scholen is omschreven in paragraaf 2.4.2. Alle kinderen worden overgedragen naar de basisschool. Er wordt bij de overdracht aangegeven of een kind een VVE programma heeft gevolgd en vanaf wanneer het kind dit heeft gevolgd. Observatiegegevens worden ook overgedragen aan de school, zodat de school een goed beeld heeft van de ontwikkeling van het kind bij de start van het kind op school.

5. OUDERS

5.1. VISIE OP SAMENWERKING MET OUDERS

Ouders zijn opvoeder en verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Pedagogisch medewerkers van peuterspeelzalen zijn ook opvoeder van de peuters in hun groep. Dit maakt ouders en pedagogisch medewerkers tot partners in de opvoeding van een kind.

Partner zijn in de opvoeding van een kind vraagt om een goede samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers. De basis voor een goede samenwerking is wederzijds respect voor elkaar, voor elkaars opvattingen en achtergronden. Ook voor het gevoel van veiligheid van de kinderen is het belangrijk dat kinderen weten dat hun ouders en de pedagogisch medewerkers elkaar vertrouwen.

Een goede samenwerking met ouders is belangrijk, de samenwerking tussen ouders en de pedagogisch medewerkers komt namelijk direct ten goede aan de kinderen.

Voor een goede samenwerking is het belangrijk dat pedagogisch medewerkers ouders niet alleen zien als opvoeder. Ouders zijn namelijk meer dan opvoeder alleen. Ouders zijn mensen met een beroep, talenten, zorgen, opvattingen, een eigen geschiedenis, gewoontes, etc.. Het zien van ouders als meer dan opvoeder is belangrijk om de ouder te kunnen begrijpen.

SPL vindt het belangrijk om ouders te betrekken bij de peuterspeelzaal. SPL wil ouders activeren om mee te doen met activiteiten voor ouders die op de peuterspeelzaal worden aangeboden en om thuis met hun kind aan de slag gaan met de tips die ze op de peuterspeelzaal meekrijgen.

Wanneer ouders op de peuterspeelzaal leren hoe ze kunnen participeren bij de voorschoolse educatie van hun kind, zullen zij en hun kinderen hier later op de basisschool profijt van hebben.

Voorals voor ouders van doelgroepkinderen is het belangrijk om te weten hoe belangrijk hun rol als ouder is bij het goed voorbereiden van hun kind op de basisschool.

Ten slotte, maar eigenlijk allereerst is het is belangrijk dat ouders zich welkom voelen bij de peuterspeelzaal, vanaf het eerste moment dat ze er binnen komen. Om een goede start te kunnen maken is het uitspreken van wederzijdse verwachtingen belangrijk.

De visie op samenwerking met ouders is gebaseerd op de ouderschapstheorie van Alice van de Pas. In de 'werkdocumenten pedagogisch beleid 2017' is een korte omschrijving opgenomen van de theorie ter ondersteuning van pedagogisch medewerkers.

5.2. DOELSTELLINGEN

Vanuit de bovenstaande visie heeft SPL de volgende doelstellingen op het gebied van ouderbetrokkenheid geformuleerd:

- Pedagogisch medewerkers heten ouders welkom in de peuterspeelzaal.
- Pedagogisch medewerkers benaderen ouders met respect en nemen ouders serieus. Uitgangspunt hierbij is dat de ouder meer is dan opvoeder alleen.
- Pedagogisch medewerkers en ouders spreken wederzijds hun verwachtingen naar elkaar uit. Ouders weten wat er van hen verwacht wordt en worden ook aangesproken op hun verantwoordelijkheden.
- Pedagogisch medewerkers worden geschoold in het (samen)werken met ouders.
- Met het aanbod naar ouders toe wordt rekening gehouden met de populatie ouders die hun kind naar een peuterspeelzaal brengt. Ouders worden gestimuleerd in het deelnemen aan activiteiten die voor hen en/of samen met hen georganiseerd worden op de peuterspeelzaal.
- Ouders worden gestimuleerd om thuis met hun kind te spelen en te lezen rondom het thema waar op de peuterspeelzaal aan wordt gewerkt.
- Ouders kunnen bij de pedagogisch medewerkers terecht met eenvoudige opvoedingsvragen.

5.3. OUDERS ONDERSTEUNEN BIJ OPVOEDINGSVRAGEN

Ouders kunnen bij de pedagogisch medewerkers terecht met eenvoudige opvoedingsvragen. De pedagogisch medewerkers zijn voor ouders een vertrouwd persoon waaraan ze eenvoudige opvoedingsvragen stellen. De pedagogisch medewerkers gebruiken hun kennis en de factsheets van Triple P bij het voeren van gesprekken met ouders.

Wanneer vragen ingewikkelder zijn worden ouders doorverwezen. Pedagogisch medewerkers weten naar wie of naar welke instantie ze ouders kunnen doorverwijzen. Op de locaties liggen folders met informatie over voorzieningen in de wijk en de stad voor ouders van peuters. Partners in de wijk kunnen bijvoorbeeld tijdens koffie-ochtenden langskomen om ouders te informeren over een opvoedingsvraagstuk.

Bij zorgen rondom een kind wordt er gewerkt met de zorgstructuur van SPL. Hierin staat nadrukkelijk omschreven dat alle stappen die genomen worden met betrekking tot zorgen rondom een kind altijd in overleg met ouders gaan.

5.2. INFORMEREN VAN OUDERS

Ouders worden bij SPL op verschillende manieren geïnformeerd. Alle peuterspeelzalen hebben een informatiebord bij de ingang. Ook beschikken de peuterspeelzalen over folders en brochures over de gebruikte methodieken en thema's, welke ouders mee kunnen nemen. Ouders ontvangen via de pedagogisch medewerkers themabrieven waarin informatie staat over het project waaraan gewerkt wordt. Daarnaast beschikt SPL over een website waar informatie over o.a. de locaties en het beleid terug te vinden is. Drie keer per jaar ontvangen ouders de digitale oudernieuwsbrief van SPL. De nieuwsbrief bericht vooral over beleidsmatige besluiten en veranderingen.

SPL vindt het belangrijk om ouders inzicht te bieden in de manier van werken op de groepen en de beoordelingen door de GGD. Het komt helaas ook voor dat een ouder klachten heeft.

Het is voor deze ouder en voor SPL belangrijk dat deze ouder informatie kan vinden op de website over hoe hij/zij een klacht kan indienen.

Ouders kunnen daarom op de website informatie vinden over het volgende:

- Het pedagogisch beleid
- De pedagogische werkplannen per locatie
- De inspectierapporten van de GGD
- De klachtenregeling, met daarin omschreven de mogelijkheid om geschillen voor te leggen aan de geschillencommissie
- Het privacyreglement
- Het jaarverslag

5.3. OUDERCOMMISSIE

SPL vindt het belangrijk dat ouders meedenken over het beleid. Voor alle locaties wordt actief gezocht naar ouders die lid willen worden van de lokale oudercommissie (per locatie). Er worden oproepen geplaatst op de website, op social media en in de oudernieuwsbrief. Ook hangen er uitnodigingen op de deuren van de locaties. Daarnaast worden oudercommissieleden geworven tijdens het Peuterfeest en tijdens ouderavonden.

Omdat ouders zich tot op heden (nog) niet aangemeld hebben voor de lokale oudercommissie en de meeste locaties bezocht worden door minder dan 50 kinderen, werkt SPL met een centrale oudercommissie (overkoepelend). Tijdens de oudercommissievergadering van 14 juni 2017 is besloten om met een oudercommissie per wijk te gaan werken, met koppeling van een lid van de centrale oudercommissie. Hiervoor is gekozen, omdat de doelgroep per wijk verschillend is, wat vraagt om een andere benadering en organisatie van de oudercommissie. Vanaf september 2017 worden ouders actief geworven voor de oudercommissie op wijkniveau. Voor de werving worden bovengenoemde middelen ingezet.

SPL beschikt over een 'reglement oudercommissie' waarin zaken staan omschreven met betrekking tot het aantal ouders, de wijze van kiezen van leden en de zittingsduur.

De oudercommissie kan een advies uitbrengen over de volgende onderwerpen:

- de invulling van verantwoorde kinderopvang en het pedagogisch beleid;
- het aantal pedagogisch medewerkers in relatie tot het aantal kinderen per leeftijdscategorie;
- de groeps grootte, het dagritme en de herkenbaarheid van ruimtes en personen, de opleidingseisen waaraan pedagogisch medewerkers voldoen en het belasten van pedagogisch medewerkers in opleiding en stagiairs met de verzorging, opvoeding en bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen;
- de inzet van pedagogisch beleidsmedewerkers en de opleidingseisen waaraan pedagogisch beleidsmedewerkers voldoen;
- het beleid met betrekking tot voeding;
- het algemene beleid op het gebied van opvoeding, veiligheid of gezondheid;
- de openingstijden;
- het beleid met betrekking tot het aanbieden van voorschoolse educatie;
- de klachtenregeling;

- de prijs van de kinderopvang.

Ouders die niet deelnemen aan de oudercommissie, worden bij de genoemde onderwerpen betrokken via de oudernieuwsbrief, de website, het jaarverslag en het klanttevredenheidsonderzoek. Via het klanttevredenheidsonderzoek kunnen ouders hun mening geven over de onderwerpen.

6. SPECIFIEKE GROEPEN

SPL heeft een aantal specifieke groepen zoals: peuterspeelklassen, antroposofische locaties en peuterspeelzaalgroepen die 5 of 5,5 uur open zijn. Deze groepen worden hieronder kort omschreven.

6.1 PEUTERSPEELKLASSEN (VVE)

Op twee locaties in Leiden zijn peuterspeelklassen die gevestigd zijn in een basisschool. In deze groepen werken een pedagogisch medewerker en een leerkracht samen op de groep. De peuterspeelklassen worden aangestuurd door de directeur van de school. De medewerkers van deze groepen zijn geschoold in het werken met het observatieprogramma Kijk! en opbrengstgericht werken. De peuterspeelklassen zijn een pilot van de gemeente Leiden. Met deze pilot wordt onderzocht of de inzet van een leerkracht naast een pedagogisch medewerker en uitgebreidere scholing een betere kwaliteit van het VVE peuterspeelzaalwerk oplevert.

6.2. LOCATIES DIE 5 OF 5,5 – UUR PER DAG OPEN ZIJN

Het verschil met de overige peuterspeelzaalgroepen is dat peuters langer, namelijk 5 of 5,5 uur per dag naar de peuterspeelzaal komen. Doordat deze locaties langer open zijn, ontstaat er meer tijd om tot vrij spel te komen. Zo kunnen kinderen op hun eigen tempo de ruimte en de materialen ontdekken en hebben ze de mogelijkheid om aan meerdere themagerichte activiteiten mee te doen. Op deze locaties worden kinderen betrokken bij de voorbereiding van de lunch. Kinderen dekken samen de tafel en ruimen deze ook weer af onder begeleiding van de pedagogisch medewerker. Ook worden ze gestimuleerd om zelf een boterham te smeren. De pedagogisch medewerkers werken op deze groepen volgens dezelfde uitgangspunten als de pedagogisch medewerkers van de overige locaties.

6.3 ANTROPOSOFISCHE LOCATIES

Deze pedagogische visie gaat er vanuit dat het kind het vermogen heeft om zich zelfstandig te ontwikkelen door zich te oriënteren op het doen en laten van de volwassenen om zich heen en wat het in de omringende wereld meemaakt. Daarin staat vrij spel centraal. In het vrije spel bootst het kind het leven na zoals het dat meemaakt. Hierin kan het kind zijn eigen initiatieven ontwikkelen, zijn indrukken verwerken en zichzelf en zijn mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen. Een aantal belangrijke aspecten in de antroposofische pedagogiek zijn:

Nabootsing

De kinderen bootsen elkaar en de volwassenen in hun omgeving na. Dat vraagt van pedagogisch medewerkers dat zij hun handelingen met aandacht doen, dat ze nabootsingswaardig zijn. Zowel in gedrag, als in stemgebruik of in wat zij voor of met de kinderen doen. Met aandacht en zorg creëren

pedagogisch medewerkers een warme, omhullende en uitnodigende omgeving waarin het kind goed tot spelen komt en zijn eigen kwaliteiten die het in zich draagt, beleeft en ontwikkelt.

Vertrouwen en veiligheid

Pedagogisch medewerkers zetten een huiselijke sfeer neer door bijvoorbeeld handwerkjes te maken, wol te spinnen of kaarsen te maken. Het vrije spel en de gezamenlijke activiteiten, en ook het binnen en buitenspelen worden goed afgewisseld en de kleine broodmaaltijd van biologisch-dynamische voeding is een vast punt in de ochtend. Niet alleen het dagritme maar ook het jaar verloopt in een vast ritme, aangesloten bij de seizoenen en de daarbij behorende jaarfeesten.

Dit ritme wordt beleefd door in de kring de liedjes, verhaaltjes, rijmpjes, versjes en vingerspelletjes aan te passen aan het seizoen.

Inrichting en materiaal

Het meubilair is op kind hoogte zodat de kinderen spel materiaal vrij kunnen pakken om mee te spelen. Door de inrichting wordt een huiselijke sfeer gecreëerd. Het speelgoed en de inrichting op de groepen zijn van natuurlijk materiaal zoals hout, riet, dennenappels, kastanjes, mooie stenen, stoffen poppen, lappen flanel, wol en zijde. Deze 'levende' materialen geven het kind de mogelijkheid de wereld 'echt' te beleven en te leren kennen. De verschillende speelhoeken prikkelen de fantasie. In de groepsruimte wordt het ritme van het jaar beleefd met bloemen of andere voorwerpen uit de natuur en tafereeltjes op de 'seizoenstafel' die ook aangepast worden aan het seizoen.

Ouders

Twee tot vier keer per jaar worden ouderavonden gehouden. Deze avonden staan vaak in het teken van een onderwerp zoals voeding, de werking van warmte en grenzen stellen of een praktisch onderwerp als Sint Maarten of Pasen. Op deze avonden gaan pedagogisch medewerkers in gesprek met de ouders. Een gedeelte van de avond staat vaak in het teken van iets voor de kinderen maken.

7. KWALITEITSBEWAKING

De kwaliteit van de opvang van kinderen in de eerste levensjaren is van grote invloed op de ontwikkeling van kinderen. SPL heeft op verschillende manieren aandacht voor kwaliteit. Zo zorgt SPL ervoor dat zij voldoet aan de wettelijke eisen. De eisen zijn vastgelegd in de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang (IKK) en de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Voor de vve locaties geldt daarnaast het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie.

De kwaliteitseisen betreffen de domeinen: de pedagogische praktijk en het pedagogisch beleid, voorschoolse educatie, personeel, groeps grootte en inzet van voldoende personeel, de opvang in vaste groepen, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, de behandeling van klachten en ouderrecht. De GGD controleert of de locaties van SPL voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. Zij doen dit in opdracht van de gemeenten. De inspectierapporten worden gepubliceerd en zijn inzichtelijk op de website van SPL.

Naast dit pedagogisch beleid beschikt SPL over protocollen om de veiligheid en gezondheid van de kinderen te kunnen waarborgen. Jaarlijks worden deze protocollen en het pedagogisch beleid geëvalueerd met behulp van de jaarplanning. De jaarplanning is een agenda met jaarlijks terugkerende thema's en acties. In de jaarplanning staat o.a. omschreven welk protocol/beleidsstuk tijdens een teamoverleg door de beroepskrachten geëvalueerd wordt. Waar nodig wordt het

desbetreffende beleidsstuk/protocol bijgesteld. Op deze manier wordt het beleid veiligheid en gezondheid en het pedagogisch beleid geborgd bij de beroepskrachten.

7.1. OP HET GEBIED VAN VVE

Om de kwaliteit van het aanbod op de vve groepen te bewaken wordt minimaal twee keer per jaar een kwaliteitslijst ingevuld. Deze lijst heet: Werken aan Kwaliteit VVE peuterspeelzaal SPL. In deze lijst staan alle punten omschreven waaraan een locatie die een vve aanbod doet moet voldoen. Met behulp van deze lijst wordt in beeld gebracht waar een groep staat op het gebied van het werken met VVE.

De ingevulde kwaliteitslijsten zijn een uitgangspunt en hulpmiddel bij het coachen en begeleiden van de medewerkers. De kwaliteitslijsten laten ook zien of er groei is binnen een locatie en waar scholing op ingezet moet worden.